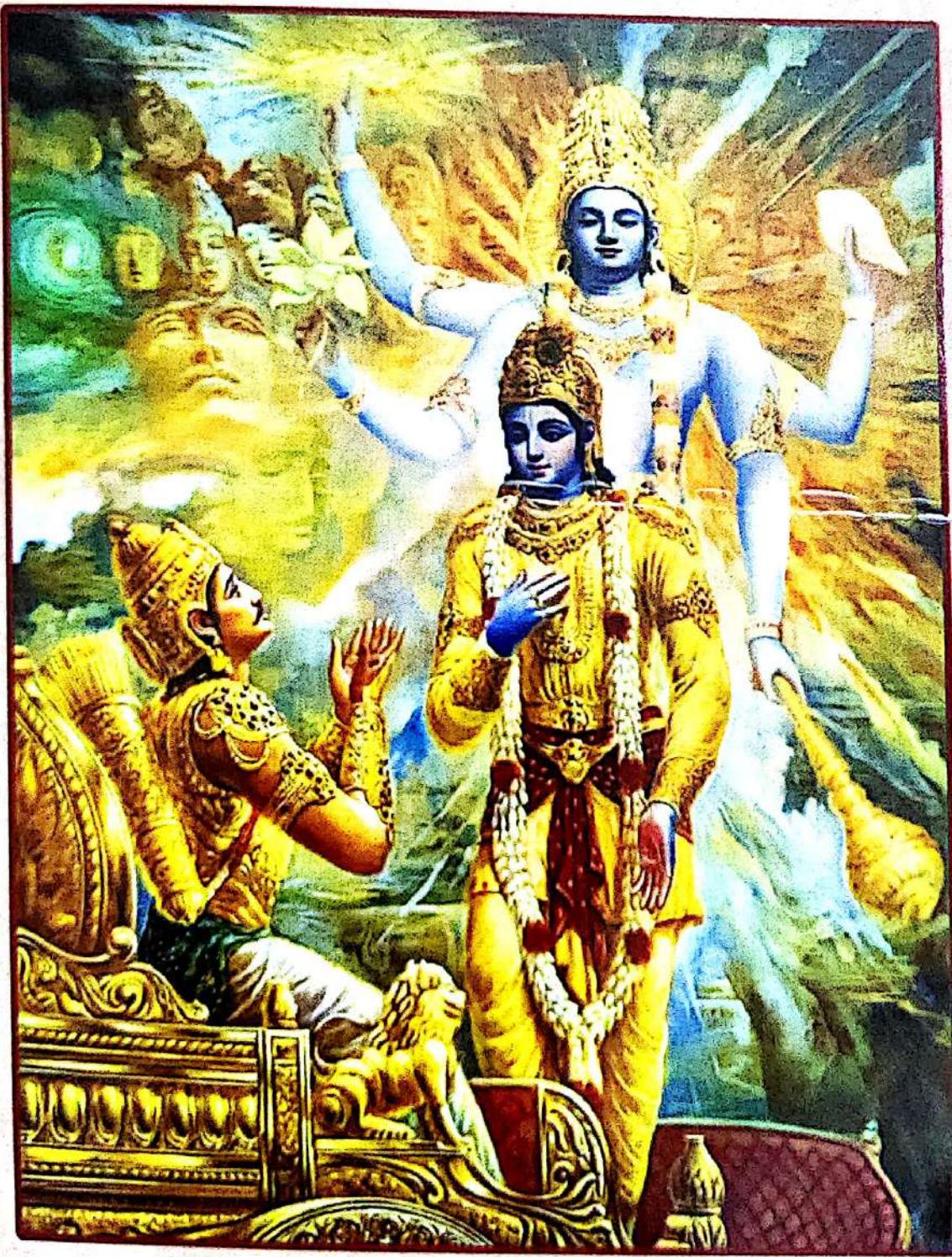

గీతారత్నకము

(తృతీయ షట్కుం)

ప్రయాగ వేంకటగోవాలకృష్ణ సత్యనారాయణశాస్త్ర

గీతా శతకము (తృతీయ పట్టము)

అనుబంధము : అర్చన కృత శ్రీకృష్ణ స్తుతి

శ్రీయోగ్ వేంకటగాంధాలకృష్ణ స్తుత్యారాయేణాస్తి

గీతా శతకము (తృతీయ పట్టము)

-ప్రయాగ వేంకటగోపాలకృష్ణ సత్యనారాయణశాస్త్ర

ప్రథమ ముద్రణ : క్రోధి గురుపూర్విమ (21 జూలై, 2024 ఆదివారం)

ప్రతులు : 1,000

వెల : భక్తితథ్లలు

సర్వహక్కులు : రచయితవి

ప్రచురణ :

పి.వి.బాలకృష్ణశాస్త్ర, పి.వి.ఎస్. ముల్లికార్యనశాస్త్ర
బరంపేట, నరసరావుపేట - 522 601, పల్నాడు జిల్లా.

సెల్ : 7018001914

ముద్రణ :

అంబుళియ్ జమ్ముల రాధాకృష్ణ & బ్రదర్స్
మురళీ ఆఫ్సెట్ ప్రింటర్స్, నరసరావుపేట-522 601.

సెల్ : 98491 26744.

అంకితము

శా॥ శ్రీమంతంబగు సప్త శైలములపై చెన్నోందగా వెల్లుచున్
భామారత్నము వక్షమందు కొలువై భద్రమ్యు భావింపగా
సేమం బొప్పుగ బ్రోతు ఏపు జనులన్ చింతల్ నివారించుచున్
నీ మాహాత్మ్య మెరుంగ వేంకటపత్తి! నిన్నే సదా గౌల్మైదన్. 1

కం॥ కుక్కినిడి సకల జగముల
రక్కించెడు శ్రీనివాస! రహి గైకొనుమీ
దాక్షిణ్యముతో మూడవ
దక్కర! గీతాశతకము నర్చింతు నతుల్. 2

కం॥ తిరు వేంకట నాథునకున్
వర పద్మావతి విభునకు వైకుంఠునకున్
కరివరదునకున్ హరికిని
సిరి నురమున దాల్చు స్వామి శ్రీపదములకున్. 3

-సాష్టాంగ నమస్కరములతో...
ప్రియాగ వేంకట గాంపాలక్ష్మీ సత్యాలారాయణరాస్మీ

శ్రీ శ్రీ జగద్గురు శఙ్కరాచార్య మహాసంస్థానమ్,
దక్షిణామ్నాయ శ్రీశారదాపిఠమ్, శృంగేరి
Sri Sri Jagadguru Shankaracharya Mahasamsthanam
Dakshinamnaya Sri Sharada Peetham, Sringeri - 577 139.

ప్రయాగ వేంకటగోపాలకృష్ణసత్యనారాయణశాస్త్రి
గారికి నమస్కారములు.

మీరు “గీతాశతకము తృతీయషట్టుము” అను గ్రంథమును రచించి శృంగేరిలో జిగద్దరు మహాస్వామివారి సన్నిధిలో సమర్పించియున్నారు. శ్రీవారు దానిని అవలోకించినారు.

సాక్షాత్కార పరమాత్మ ముఖారవిందము నుండి వెలువడిన శ్రీమద్భుగవద్గీత సమస్త మానవ జూతికి శ్రేయో మార్గము నుపదేశించుచున్నది. ఇట్టి భగవద్గీతకు పరశివావతారులు సనాతన ధర్మాధారకులు అయిన జిగద్దరు శ్రీ శంకర భగవత్పూదాచార్యులవారు విశిష్టమైన భాష్యమును రచించి దీనియొక్క గూఢార్థమును ఈ జిగత్తుకి తెలియజేసి యున్నారు.

ప్రస్తుత గ్రంథములో మీరు సరళపదజూలముతో

ఆంధ్రభాషలో 165 పద్యములను రచించి గీతలోని మూడవ పట్టము యొక్క అర్థమును వర్ణించియుండుట ముదా వహము.

శ్రీశారదాచంద్రమౌళీశ్వరుల ఆపారకృపతో రఃగ్రం థము జిజ్ఞాసుజనుల కుపకార మగుగాక! ఇట్టి సత్యార్థము నొనర్చిన మీకు సకలశ్రేయస్సులూ లభించుగాకయని శ్రీ చరణులు ఆశీర్వదించారు.

శ్రృంగేరి,

19-8-2023.

ఇట్లు

T. Darshanath

Phone : 08265-250123 / 250192 ● Fax : 08265-250792
E-mail : info@sringerisharadapeetham.org ● Visit us :
www.sringerisharadapeetham.org

V

గవధ్వనిశేఖర మైలవరట్ మురజీకృష్ణ
విభాంత సంస్కృతోపన్యాసకులు.

వెంకటగిరి,
తిరుపతి జిల్లా.
సెల్ 9490778485

తేఱదీతుల దీత

శ్రీకరమైన భారతేతిహసములోని సాంక్షాద్భుగవ ద్వాక్యములైన, మనోవైక్లబ్య నివారకములైన, బ్రహ్మతత్వ బోధకములైన, మోక్షమార్గసోపానములైన గీతావాక్యములు పరమపవిత్రములు, నిత్యనూతనములై సనాతన ధర్మ రక్షక ములై అలరారుచున్నవి.

ఇట్టి యిం గీతాసారమును అలతి పదాలతో సులభ గ్రాహ్యములుగా పాఠకలోకానికి అందించాలనే సదాశయము తో శ్రీ సురభిశంకరశర్మగారి ‘సామాజిక శతక పద్యహేల’ అనే శీర్షిక ద్వారా కలిగిన ప్రేరణతో శ్రీ ప్రయాగ వేంకట గోపాలకృష్ణ సత్యనారాయణశాస్త్రగారు శ్రీ కృష్ణస్వామి అను గ్రహంతో షట్కు త్రయముగా పూర్తిచేసి ధన్యత్వాలైనారు.

తృతీయ షట్కుమును క్షేత్ర క్షేత్రజ్ఞ విభాగ యోగము

నుండి మోక్షసన్మాసయోగము వరకు గల శ్లోకాల ఆధారముగా రచింపబడినది. పద్యము లన్నియు ధారాశుద్ధితో అలరారుచున్నవి. ఒక కొయ్యముక్క చేయితిరిగిన వడంగి చేతికి లభిస్తే అతడు దానిని దారుశిల్పముగా మలచగలడు. అట్లే శ్రీ శాస్త్రిగారు తనదైన శైలిలో గీతాపద్యములను రచించారు.

“ఏనుము పార్థ! గీతాభోధ విమలమతిని” అనే మకుటముతో తానే పార్థ రూపమును దాల్చి భగవానుని ప్రశ్నించి సమాధానములను రాబట్టినట్లు రచించారు. ఈ పద్యములను పదే పదే పరించుట వలన మానవజీవితములో తప్పక పరివర్తన కలిగి ఆధ్యాత్మికదృష్టి ప్రబలమై ఇహపరసాఖ్యము లభించునుట అతిశయోక్తి కాదు. ప్రతిపద్య రమణీయమై ఈ కావ్యము రచయితకు సద్యశస్నే నందించి మరిన్ని సత్కృతులను రచించు ప్రింత్సాహము నందింప గలడు.

కం॥ గీతాశతకము భగవ

దీతాసారమ్ము కృష్ణదేవుని పలుకుల్

పూతము ముక్కిపథమైని
శ్రీతిగ పరియంప మదికి తృప్తిని గూర్చున్

తే.గి. మధురశబ్ద ప్రయోగసంపన్న లోట
భవ్య రమ్యార్థభావ విద్యాంసు లోట
గీతిపద్యాల గీతార్థకృతిని గూర్చి
భద్రముల గాంచుగాత గోవాలకృష్ణ ॥

వెంకటగిరి,
10 అగష్టు, 2023.

-అవధానిసేఖర మైలవరపు మీరోక్షమ్

మద్దులప్పల్ని దక్కిణామూల్
విక్రాంత సంస్కృత అధ్యాపకులు,
కేంద్రీయ విద్యాలయం.

గొల్లపూడి,
విజయవాడ.

సెల్ 8328217740

జాణ పుదాల జ్ఞాన ప్రదాయిని గీతాసతకం

మహాభారతం పంచమ వేదం. నాల్గు వేదాలలో మన భారతం పుణ్యభూమిగా కీర్తిని పొందగా, భారతాంతర్గత భగవద్గీత మనలను మరింత పునీతులను గావించింది. వ్యాస ప్రశ్నేత శ్రీమద్భుగవద్గీతకు వచనానువాదాలు వచ్చి, జనాదరణ పొందినవి: కానీ అక్కడితో తృప్తి చెందని మా బావగారు ప్రయాగ వేంకట గోపాలకృష్ణ సత్యనారాయణ శాస్త్రగారు తేటతెలుగులో తేటతెల్లముగా ఈ శతకాన్ని తేటగీతిలో ప్రాసి తృతీయ షట్కుముతో పరిసమాప్తి చేసి మన తెలుగు జాతికి ప్రసాదించటం మన మహాద్వాగ్యమే.

వృత్తి రీత్యా మరొక దశలో ప్రయాణిస్తూ ప్రవృత్తిరీత్యా దైవానుగ్రహం, పుణ్య వంశ జననం, అమోఘ కృష్ణ వల్లనే ఇది సాధ్యమని నిరూపించారు. ప్రయాగ వారు చేసిన ఈ

మహాకార్యంలో కవిత్రయం చేసిన మహాయాగం లాగా ఈ గీతాశతకం - మంగళాదీని, మంగళ మధ్యాని, మంగళాంతాని అన్నట్లు ఈ భగవద్గీతను పట్టుత్తయంగా మూడు సంపుటాలలో పొందుపరచటం విశేషమే.

రైలు పట్టా సమాంతరంలో ఉంటేనే గమ్యం సాగుతుంది. సంస్కృత శ్లోకాలను తెలుగు-తేటగీతిలో శాస్త్రి గారు సమర్థవంతంగా సంపూర్చి చేశారు. తమ లక్ష్మిం ఆబాల గోపాలం జనసామాన్యానికి అందించటంలో కృతకృత్యులయ్యారు. విమర్శలకు తావివ్వక పండిత ప్రశంసలు పొందటం అంటే కత్తి మీద సాములాంటిది. సులభమైన పొందటం ముగించటం సంతోష దాయకం.

మచ్చుకి కొన్ని ఉదాహరణలు. ‘సమం సర్వేషు భూతేషు తిష్ఠున్...’ (13-27) అనుదానికి - ‘ఎల్లజీవులలో పరమేశ్వరుండు...’ (20) చక్కటి పద్యాన్నిచ్చారు. సద్గుణాల వర్ణనలో శాస్త్రి గారు ‘మమ యోని ర్మహాద్వాహ్...’ అను శ్లోకాలతో

అభయ మంత్రఃకరణ శుద్ధి... అనే పద్యంతో అతి సుందరంగా ప్రాశారు. ఇలా వ్రాసుకుంటూ పోతే - ఇందులోని వజ్రాలు చాలా లభిస్తాయి. అందరికీ పరిషం యోగ్యం - పారాయణ యోగ్యమైన ఈ గ్రంథాన్ని అందించిన శాస్త్రిగారు మనలో చిరస్థాయిగా నిలిచిపోతారు అనటంలో సందేహం ఆక్కరలేదు. 'యత్ యోగేశ్వరః కృష్ణో...' ఎచట యోగేశ్వరుడు కృష్ణుడెచట పార్థుడుండునో... అన్నట్లుగా భక్తిప్రద్ధలున్న ప్రతివారి మనస్సులో ఈ గీతాశతకం నిలిచిపోతుంది. ప్రయాగవారి కీర్తి చిరస్థాయిగా నిలిచిపోతుంది.

మహాకవులు అన్నట్లుగా...

జయన్తి తే సుకృతినో రససిద్ధాః కవీశ్వరాః ।

నాస్తి యేషాం యశః కాయే జరామరణజం భయం॥

వీరు చిరస్థాయిగా కీర్తి నొందుదురు గాక! అంటూ...

విజయవాడ,

తేది : 01-08-2023.

-మేద్ములపిల్లి ద్వారాముల్లు

డా॥ చేరెడ్డి మస్తానీరెడ్డి
ఎం.ఎ., పిహెచ్.డి.
(గోల్కెళ్ళ మెడలిస్ట్)

త్రిన్నిపాల్ (రిటైర్డ్)
నవోదయ నగర్,
నరసరావుపేట - 522 601,
సెల్ : 99491 79268

మధురవక్తు
డా॥ దశలేపెల్లి రాధాకృష్ణమూర్తి
ఎం.ఎ., ఎం.ఫిల్ట్., పిహెచ్.డి.
(గోల్కెళ్ళ మెడలిస్ట్)

తెలుగు లెక్ష్మిరెడ్డి (రిటైర్డ్)
నరసరావుపేట - 522 601,
సెల్ : 89785 25456

క్రియా సిథి స్పృత్యే భవతి మహాతాం...!!

ఒక మహానదికి అవతలి ఒడ్డున ఉన్న మన ఆత్మ
యులు ఒకరు బాహ్యబలంతోనూ అంతకు మించిన గుండె
నిబ్బరంతోనూ ఆ మహాప్రవాహాన్ని ఈది నదిని దాటి ఇవతలి
ఒడ్డుకు మన ఒద్దకు వచ్చినట్లయితే మన కెంతటి మహ
నందం కలుగుతుందో మా కిష్టుడంతటి మహానందం కలుగు
తున్నది. ఆ ‘గజతఃతగాడు’ మా ప్రియమిత్రులు బ్రహ్మాలీ
ప్రయాగ వేంకట గోపాలకృష్ణ సత్యనారాయణరాస్త్రిగారు. ఆ
మహానది భగవద్గీత. పద్మానువాదమే ఈత. శ్రీ శాస్త్రిగారు
ప్రస్తానత్రయంలో మూడవదైన శ్రీమధ్గగవద్గీతకు పద్మాను
వాదాన్ని ప్రారంభించి 2021 జూలై నెలలో ప్రథమపట్టాన్ని,

2022 జులై నెలలో ద్వితీయపట్టాన్ని, ఇప్పుడు ఈ 2023 అక్టోబర్ నెలలో తృతీయపట్టాన్ని పూర్తిచేశారు. ‘క్రియా సిద్ధి స్పట్టే భవతి మహతాం నోపకరణే’ అన్న సూక్తికి ఈ రచన ప్రత్యుక్క నిదర్శనం.

‘ఇట్టి గుణసంగమే జన్మహేతు వగును’ (16), ‘అట్టి పరమేశు గనువాడె అసలు ద్రష్టి’ (20), ‘అదియే నా పరంధా మమై యలరుచుండు’ (47), ‘విహితకర్మల నెవ్వరు విడువ రాదు’ (101), ‘కోరి వినిపించితిని నీకు కూర్చు మీర’ (151) మొదలైన పద్యపాదాలు శ్రీ శాస్త్రిగారి రచనా మార్గవానికి మంచి ఉదాహరణాలు.

శ్లో॥ యత్ యోగేశ్వరః కృష్ణో, యత్ పార్థో ధనుర్ధరః
తత్ శ్రీ ర్యజయో భూతిః, ద్రువా నీతిర్మతిర్మము॥ 18-78

అనే గీతాశ్లోకానికి ఈ క్రింది పద్యం మంచి అనువాదం.

తే॥ ఎచట యోగేశ్వరుడు కృష్ణు, దెచట పార్థు
డుండునో విల్లును ధరించి యుండు నచట
సంపదలు విజయమ్ము లైశ్వర్యములును
స్థిరమునో నీతి నాదు నిశ్చిత మిలేశ! 165

శ్రీ శాస్త్రిగారు ఈ గీతాశతకానికి అనుబంధంగా ‘అర్జున కృత శ్రీకృష్ణస్తుతి’ని రచించారు. భగవద్గీతలో ‘విశ్వరూప సందర్భమొగం’ అనే శీర్షికతో ఉన్న 11వ అధ్యాయంలో నారాయణుడు నరుడికి తన దివ్యవిశ్వరూపాన్ని చూపించాడు. ఆ రూపాన్ని చూసిన అర్జునుడు అద్భుతానం దాశ్చర్య విస్మయ రోమహర్షాదులకు గురియైనాడు. ఆ శ్రీకృష్ణపర బ్రహ్మానికి శిరసు వంచి నమస్కరించి అతడి విభూతిని స్తుతించాడు. ఆ స్తుతిని శ్రీ శాస్త్రిగారు ఈ ‘అర్జున కృత శ్రీకృష్ణస్తుతి’ అనే అనుబంధంలో 28 పద్యాలుగా అనువదించారు.

‘ఎన్నో ముఖములు...’ అనే 9వ పద్యం ‘రూపం మహత్తే బహువక్త...’ అనే 23వ శ్లోకానికి, ‘దేవా! బ్రహ్మకు మూలం / బీవే...’ అనే 18వ పద్యం ‘త్వమాది దేవః పురుషః పురాణః...’ అనే 38వ శ్లోకానికి, ‘దేవ! గతములో చూడని దివ్యమైన...’ అనే 26వ పద్యం ‘అదృష్ట పూర్వం హృషితో స్ని దృష్టివ్...’ అనే 45వ శ్లోకానికి, ‘గద కిరీటము శంఖ చక్రాలు దాల్చి...’ అనే 27వ పద్యం ‘కిరీటినం గదినం చక్ర హస్తం...’ అనే 46వ శ్లోకానికి చక్కని అనువాదాలు.

శ్రీమద్భగవద్గీతను మూడు శతకాలుగా అనువదించి
మన తెలుగువారి కందించిన శ్రీశాస్త్రిగారు మా పట్ల గల
ఆత్మయతతో ఈ మూడింటికీ పీరికలను వ్రాసే మహావకా
శాస్త్రి మా కిచ్చారు. అందుకుగాను శ్రీ శాస్త్రిగారికి మా
హృదయపూర్వకమైన కృతజ్ఞతలను తెలియజేస్తున్నాం!!

శోభకృత్, గాంధీ జయంతి,
ది. 2-10-2023, సోమవారం.

-చేరెడ్డి మేస్తున్నరెడ్డి
-ఎశ్లేపెట్టి రాధాకృష్ణమూర్తి

భువనగిల కిరణ్ కుమార్ (కీర్తి సంఘాయ ధాన్)

ఇస్కూన్ చౌప్ట్రీ,
ముంబై.

పారే కృష్ణ!

శ్రీమద్ భగవద్గీత, సర్వ ఉపనిషదో గావో దొగ్గా గోపోల నందనః. భగవంతుని ఉచ్ఛావ్స నిశ్చావ్సలు వేదాలు. ఆసలు వేదము అనగా జ్ఞానము. అందులో కూడా భౌతిక జ్ఞానము మరియు ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానము అని ఉంటాయి. ఏ జ్ఞానము అయితే సృష్టి నియమములకు విరుద్ధము కాదో దానిని రూఢి గా వేదము అంటారు. వేదములలో ఉన్న భౌతిక జ్ఞానము-అవిద్యగా, విద్యగా రెండు రకాలు. ఈ సంసారములో పరి త్రిమణమునకు, ఇంద్రియ తృప్తి కోసము వాడే జ్ఞానము అవిద్య. దీనిని వేదం పూర్వ భాగము అంటారు. నేను శరీరము కాదు, అంతకంటే పరము అన్న జ్ఞానము, విద్య, వేదమునకు ఉత్తర భాగము, లేదా ఉపనిషత్తులు అంటారు. ఉపనిషత్తులు ప్రతిపాదించే దైవము శ్రీకృష్ణ భగవానుడు. ఆయన పూర్వ పురుషోత్తముడు. ఏ విధమైన భౌతిక ఆకారము (నిరాకారము), భౌతిక గుణముల యందు సంపర్కము (నిర్దుణము) లేకుండా సత్ చిత్ ఆనంద రూపుడై, ఆనంద ఘనుడై,

సర్వ అణవలో, సర్వజీవులకు తోడుగా ఉంటూ, అన్ని తానై, అంతటా తానై ఉంటూ, కోటి కందర్యులు కూడా సరితూగని అలోకిక సాందర్భముతో, శత సహస్ర లక్ష్ములు సేవ చేస్తుండగా, ఆధ్యాత్మిక ప్రపంచమైన గోలోకము నందు నిత్యలీలా రక్కుడై, నిత్య ముక్కుల సేవలు అందుకుంటూ, వారిని అనంత ఆనందాలలో ముంచుతూ, భక్తిరసామృత సాగరంలో నిరంతర అతిశయ ఆనంద డోలికల్లో తేలియాడే అఖిల రసామృత మూర్తి. ఈ పూర్ణభగవంతుణ్ణి, ఈ స్వయం భగవానుని ఉపనిషత్తు ఆనందో వై సః అని తేలియపరచింది.

అంతటి వాడు అయి ఉండి కూడా, దివ్యత్వమే కాదు సాలభ్యత్వము స్వామిత్వము కలవాడు కనుక, తాను విభిన్నాంశలు అయిన బద్ధ జీవులని తరింపజేయుటకు, స్వయముగా ఏ విధమైన దోషరహితుడై, తనంతతానే (యదృచ్ఛయా), భక్తవత్సలుడై, బ్రహ్మగారి రోజులో ఒకసారి మనకు మనముగా ఏర్పరచుకున్న మరికి కూపములోకి శుద్ధుడై, నిరంజనుడై, దిగి వస్తాడు. కేవలము మన కోసమే. నా కోసము, మీ కోసము, మనందరి కోసము. చలన చిత్రము ముందు ట్రైలర్ లాగా ఆధ్యాత్మిక ప్రపంచపు లీలలను నామ మాత్రము.

గా ప్రదర్శించి, మనల్ని మన (తన) లోకానికి ఆహ్వానించి, జాగరుకులని చేసి వెళ్లాడు. ఒక వ్యక్తి తాను లేకపోయినా, తన తర్వాత వచ్చే వంశజులు ఏ విధమైన అసౌకర్యములు కొరత లేకుండా ఉండే విధముగా ఆస్తి ఇచ్చి వెళ్లాడో అలాగెనే, భగవంతుడు ఆధ్యాత్మిక ప్రపంచమునకు తిరిగి వెళ్లూ, తనకు అభిన్నమైన తన ఉపదేశాలను మనకి అందించి వెళ్లాడు. ఆ ఉపదేశమే శ్రీమద్ భగవద్గీత.

"Don't say Krishna is silent when your Bhagavdgita is closed."

పద్మనాభుని ముఖపద్మము నుంచి జాలువారిన ఈ గీత గంగ కంటే పొవనమైనది. ఈ జ్ఞానము నిత్యమైనది. సృష్టి మొదటి యందు భగవానుడే స్వయముగా సూర్యముకు ఉపదేశించారు. తరువాత అర్జునుని ద్వారా పునః ప్రవర్తింపచేశారు. దీనిని పాటించడము, తరువాతి తరాలకి అందచేయటం మన బాధ్యతే కాదు మనకు శేయస్కరము కూడా. ఏ విధ ముగా వృక్షము వేరుకి నీరు పోస్తే వృక్షము అంతా జీవనము పొందుతుందో, అదే విధముగా ఒక వ్యక్తి సర్వసృష్టికి మూలమైన శ్రీకృష్ణ భగవానుని సేవ, ఈ గీతని సేవించ

డము ద్వారా చేస్తే అది సర్వులకు రక్ష.

అధ్యేష్యతే చ య ఇమం ధర్మం సంవాదమావయోః
జ్ఞానయజ్ఞేన తేనాహమిష్టః స్యామితి మే మతిః॥ 18-70
అంతే కాదు అటువంటి భాగ్యశాలి, శ్రీకృష్ణుని కృపకి
పాత్రుడు అని స్వయముగా తానె చెప్పుకున్నారు.

న చ తస్యాన్ననుప్యేషు కశ్చిన్నే ప్రియకృతమః

భవితా న చ మే తస్యాదన్యః ప్రియతరో భువి॥ 19-69

బ్రహ్మాత్రీ వేదమూర్తులైన ప్రయాగ సత్యనారాయణశాస్త్రి
గారు వరుసకి మాకు తాతగారు అవుతారు. సీరియల్స్, యూ
ట్యూబ్లలతో కాలక్షేపము చేసే రస కాలములో, అందరికి
మార్గదర్శకం చేస్తూ, ఎన్నో సంవత్సరాలుగా గీత స్వాధ్యాయ
యజ్ఞము చేస్తూ అందరికి ఆదర్శప్రాయముగా నిలిచారు.
ఆయన ఈ వయసులో కూడా 700 ల్లోకాలను అనర్థముగా
చెపుతుంటే, ఆయనకు దీని యందు ఉన్న ఆసక్తి ఎంత వుందో
తెలుస్తుంది. ఆ స్వాధ్యాయ యజ్ఞము, శ్రీకృష్ణ భగవానుని
నిర్వేతుక కృపల కలయిక ఈ గ్రంథ రూపమైన, ఆయన స్క్రి
పరిమళము. మూడు శతకాలుగా, అతి సరళమూగా, మూ
లము ఏ మాత్రము చెదరకుండా రాయటం ఒక నైపుణ్యము

మాత్రమే కాదు, అది ఒక తపః ఫలితము కూడా.

యత్నరోషి యదశ్శసి యజ్ఞహోషి దదాసి యత్తి
యత్తపస్యసి కొంతేయ తత్త్వరుష్య మదర్మణం॥ 9-27

అఖండ గీత జ్యోతితో, శ్రీ ప్రయాగ సత్యనారాయణశాస్త్రి
గారు తన శాయశక్తులూ తయారు చేసిన ఈ పుస్తక రూప
ఘృతము మరి ఎంతో మందికి గీతను ఆచరించే, ఆస్వాదించే
శక్తి ఇస్తుందని ఆకాంక్షిస్తూ, భగవంతుని దివ్య పాదారవిందా
లను ప్రార్థిస్తున్నాను.

నాకు తన పుస్తక రూప ఆధ్యాత్మిక ఆనంద శ్రమని చూపిం
చి, నన్ను ఉత్తేజపరచి, అంతే కాకుండా, ఈ గ్రంథానికి
ముందుమాట రాసే ఒక సేవ రూపమైన ఆశీర్వాదాన్ని ఇచ్చిన
మా తాతగారైన బ్రహ్మలీ వేదమూర్తులైన శ్రీమాన్ ప్రయాగ
సత్యనారాయణశాస్త్రిగారికి భగవంతుణ్ణి ఇంకా ఎంతో సేవ
చేసే భాగ్యాన్ని, ఆయురారోగ్యాలనూ ప్రసాదించవలసినదిగా
ప్రార్థిస్తూ...

-భువనగిరి కిరణ్ కుమార్

ప్రయోగశీల ప్రయాగ

భగవద్గీతయందు 13వ అధ్యాయము మొదలుకొని 18వ అధ్యాయము వరకు గల యోగమును జ్ఞానయోగము అందురు. క్షేత్రక్షేత్రజ్ఞ విభాగయోగము, గుణత్రయవిభాగ యోగము, పురుషోత్తమ ప్రాప్తయోగము, దైవాసుర సంపద్య భాగయోగము, శ్రద్ధాత్రయ విభాగయోగము మరియు మౌక్క సన్యాసయోగము అను ఆరు అధ్యాయములు మానవ జీవన వికాసానికి కావలసిన జ్ఞానమును పుష్టుచుటుగా నిచ్చును.

ఈ ఆరు అధ్యాయములలో నున్న శ్లోకములను చక్కటి తేటగీతి చందోవిధానములో పద్యములను వ్రాసి సామాన్యములకు కూడా అట్టి జ్ఞాన స్రవంతిని అందజేయటలో శ్రీప్రయాగ సత్యనారాయణ శాస్త్రిగారు సంపూర్ణ విజయం సాధించారు.

ఎచట యోగీశ్వరుడు కృష్ణ దెచట పార్థ
డుండునో విల్లును ధరించి యుండునచట
సంపదలు విజయమ్మ లైశ్వర్యములును
స్థిరమునో నీతి నాదు నిశ్చిత మిలేశ!

చక్కని తేలికైన పదాలతో సంస్కృత భాషలోనున్న
సంపూర్ణ అర్థతాత్పర్యాలను తేటగేతిలో వివరించుట చాలా
కీష్టమైన క్రియ. దానిని చాలా సులభమో రీతిలో సాధించి
భగవద్గీత బౌచిత్యాన్ని పరమార్థాన్ని తెలుగులో ప్రస్తుటీకరించి,
సుస్పష్టత కలిగిన భావాన్ని నిబిడీకృతం చేశారు.

ఆత డవిభక్తు డందరి యందుగలడు
వేరు వేరుగనున్నట్లు తీరు తెలియు
ఆతదే బ్రహ్మ విష్ణువు హరుడతండె
వినుము పార్థ! గేత బోధ విమలమతిని!

‘అవిభక్తం చ భూతేషు విభక్త మివచ స్థితం’ అను
శ్లోకాన్ని చక్కని పదార్థ తాత్పర్య భావనలతో తేటతెలుగులో

గీతిలో అందించుట, పరమార్థాన్ని గీతాతత్త్వాన్ని సంపూర్ణంగా ఎరిగినవారే చేయగలరు. శ్రీ ప్రయాగ సత్యనారాయణ శాస్త్రిగారు ఇంతటి మహాత్మాప్రభువైన జ్ఞాన సంపదను తెలుగులో వ్రాసి, తెలుగుజాతికి భగవద్గీతా మాధుర్యాన్ని తెలుగులో పంచారు. ఆయన పండితులు, ప్రయాగ వంశ జన్ములు, అటువంటి వారి కరకమలములనుండి అద్భుతమైన ఆధ్యాత్మిక రచన రావడం, అందులో అది భగవద్గీతకు తెలుగు సేత కావడం మన తెలుగు వారందరి అదృష్టం.

ఎట్టి భావమైనపలుకు గట్టి కలము
పట్టి భగవంతుడు పలుకు భావములను
మేటి గీర్యాణ భాషకు సాటియనగ
వ్రాసె గీతపట్టము తెల్లు భాషలోన.

సాటి లేరు గోపాలక సత్య మీకు
మేటి నారాయణోవాచ సూటిగాను
వ్రాయ మీకు, శక్తి నతదే నీయ నిటుల
కృష్ణగీత రచన మించి తృష్ణ గలదె.

మీరు కవనశక్తినికను మించిపోవ
వాసుదేవుడే నెప్పుడు భావమిడును
అతడె నాధారము నెచటనైన గాంచ
అతడె బలిమి మీకును మాకు నవనిలోన.

ఆ స్వామి శ్రీ వేంకటేశ్వరుని కరుణాకట్టాక్ష వీక్షణ
లతో మీరు ఇలా ఇంకా ఎన్నో ఆధ్యాత్మిక జ్ఞాన ప్రసూనాలను
వెలువరించాలని కోరుకుంటున్నాను. ఈ పట్టములో నా
మాటలు ప్రాయుటకు అవకాశ మిచ్చిన మీకు, నాచే ఈ
నాల్గు మాటలు ప్రాయించిన శ్రీ వేంకటేశ్వర స్వామివారికి
ఎల్లెడలూ కృతజ్ఞతలు, నమస్కారాలు శిరస్సు వంచి సమర్పించు
కొను చున్నాను.

ధన్యోన్మస్తకమ్!

తిరుపతి,
తేది : 09-07-2023

-కామ్మిరప్పి శేఖర్ లేంద్ర

జి.వి. మురళీకృష్ణ

విశ్రాంత జిల్లా రిజిస్ట్రార్

బంగోలు, ప్రకాశం జిల్లా.

సెల్ : 9491371443

గీతాశతకములు పలు రచించి తేటతెలుగులో తేటగీతి పద్యాలతో అందరికి అర్థమయ్యే రీతిలో “వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!” అన్న మకుటంతో గీతాసారాంశ మును సరళ రీతిలో మన మనస్సులకు అర్థమయిన రీతిలో హృదయము స్పందించి, పెనుచీకటిలో అల్లలాడుతున్న ‘ఆత్మ’ను ఉపోదయపు నులి వెచ్చని చిఱువెలుగుల ప్రకాశంలో గీతోన్నిఖ పారమార్థిక ప్రయాణానికి పరచిన పూబాటలు గతిని మార్చే సుగతి ప్రయాణ సాధకాలు శాస్త్రిగారి తేటగీతుల గీతశతకములు.

భగవద్గీత అనగానే అదొక జటిలమైన పదార్థమని, పండిత ప్రకాండులకు తప్ప సామాన్య మానవాలికి అందని ఒక బ్రహ్మపదార్థమని ఒకచో అర్థమైన, అంతర్గతేంద్రియము లైన మనస్సు, బుద్ధి, ఆత్మకు సంబంధించినదని, ఆ శ్లోకాలను అర్థం చేసుకొని చదవడం చాలా కష్టతరమని భావించే మాన

వాళికి చిన్న చిన్న పదాలతో, భావయుక్తంగా, గీతాసారాం
శము అర్థం చేసుకొనే రీతిలో సులభగ్రాహ్యమైన తేటగేత్తి
పద్యాలతో గీతాసారాన్ని రంగరించి మన కందించారు
ప్రయాగ వేంకట గోపాలకృష్ణ సత్యనారాయణశాస్త్రిగారు.

భగవద్గీతను సకల ప్రజలకు చెప్పడంలో అత్యంత నైపు
ణ్యం ఉండాలి. క్రోతల మనోభావాలను అర్థం చేసుకుంటూ
చిన్న చిన్న ఉపమానాలతో మనోరంజకంగా బోధించే శక్తి
మాటికి ఒక్కరికే అబ్బుతుంది. ఈ గీతాశతకము నందలి
ప్రతిపద్యము, ప్రతి పాదము, ప్రతి మాట, అక్షరము కూడా
సుగంధ సుమనోహరపు చందనపు చెక్కు. ఇందలి ప్రతి అక్షరం
ఒక చినుకులా, జడివానలా, ప్రవాహమై మన మనస్సులలో
గూడు కట్టుకొన్న జ్ఞానరాహిత్యాన్ని పారద్రోలి మనలను
ఆధ్యాత్మిక వచస్పంపన్నులుగా మారుస్తుంది అనడంలో
అతిశయోక్తి లేదు.

భుజము మీద నున్న చద్దిమూటను మోయుచుండుటచే
శ్రమ, బాధ కలుగును. అదే చద్దిమూటను ఆరగిస్తే బరువు
తగ్గి శరీర బలము పెరుగుతుంది. భగవంతుడు అంతే! వీపున

మోస్తే అర్థం కూడు. మనస్సున పెదితే మనకు చేరువ ఇవు
తూడు అని చక్కగా వివరిస్తూ-

“కాయ మందుండి ఏ పసులను
చేయకుండ నానంద సుస్థితిని వెలుగు”

అన్న శాస్త్రిగారి లోతైన భావనను అర్థం చేసుకుంటే గీతా
చార్యుడు మన మనస్సులో సుస్థిరుడై, దైనందిన జీవితంలో
మనం అనుభవించే మనః క్లేశాలకు మూల కారణం, కర్మాను
గతంగా మనకు సంక్రమించిన పొప పుణ్యాల ఫలితాలే అని
గ్రహించి, సంయమనంతో జీవితాన్ని నడిపించుకోగలం.

మనుధర్మశాస్త్ర పరంగా దోషాలు మూడు రకాలు. 1)
కాయక, 2) వాచిక, 3) మానసిక. ఈ మూడు దోషాల
గురించి తేటగీతిలో వివరించిన శాస్త్రిగారి పలుకులు ములు
కులై మన మనస్సును తాకుతాయి.

“దంభము, దురభిమాన, మదాలు గూడి
కామ మాత్రయించుచు నీచ కర్మ జేసి
చింతల మునిగి పోదురు చివరి వరకు” 16/10.

“తీరె నా కోర్కె మిగులును తీర్చుకొందు
ధనము కూర్చుతి, నింకను దాని గూర్తు
నరిని జంపితి, వైరులందరిని గూల్చు 16/13

గీతా సారాంశమంత పై మూడు దోషాల నివారణకు
మార్గానేషణను సూచించే ఒక ఆధ్యాత్మిక బాసట. ఏదైతే
అన్యాయంగా డబ్బు సంపాదించడం, హింసాప్రవృత్తి, శాస్త్ర
విరుద్ధమైన పనులు చేయడం, పరస్తి సంగమం, కరినంగా
మాట్లాడటం, ఇతరుల డబ్బు దొంగిలించడం, శరీర
అభిమానం అనే కాయిక, వాచిక, మానసిక పాపాలు హరించే
గీతాశ్లోకాలను పై రెండు తేటగీతులలో విదుమర్చి చెప్పి
మనుష్యుల మనస్సును అతిమర్మంగా ఏలుతున్న మానసిక
అవలక్షణాలను చక్కగా ఎత్తి చూపారు శాస్త్రిగారు.

ఉపమాన, ఉపమేయాలు రెండు వేరు వేరు జీవుడు +
బ్రహ్మ అనేవి వేరువేరుగా వున్నాయా? అన్న మీమాంసలో
సాగే ద్వ్యత, అద్వ్యత, విశిష్టాద్వ్యత భావనలను పటాపంచలు
చేస్తూ శాస్త్రిగారు ప్రాసిన ఈ క్రింది గీతాశతక భావనా
పరంపర మనలో సరిక్రొత్త ఆలోచనలు రేపుతుంది.

చూచెదరు కొందరాత్మను సూక్ష్మబుద్ధి
ధ్యానయోగాన, శుద్ధ హృదయము నందు,
కొందరటు జ్ఞాన యోగాన, కొందరమల
కర్మ నిష్ఠాము యోగాన కందు “రతని”

జీవాత్మ, పరమాత్మ సమ్మిళితమవాలి అంటే ఆత్మ
సాక్షాత్కారాన్ని అనుభవించే హృదయము అందుకు
అవసరమైన నిష్ఠాము కర్మలు చేసిన మనుజునకు, శాస్త్రిగారు
బోధించినట్లు ఉపమాన-ఉపమేయాలు, జీవుడు+బ్రహ్మద్వైత,
అద్వైత, విశిష్టాద్వైత భావనలు విడునాడి గీతాచార్యుని బోధనల
ఆలంబనతో తనలోని ఆత్మను సందర్శించి ముక్తిమార్గ
పదాభిముఖులై జీవనయానాన్ని నడిపిస్తారు అనేది సత్యం.
శాస్త్రిగారి ఇలాంటి పలుకులు పంచదార చిలుకలు.

“జ్ఞాని సుఖమఃఖముల జూచు సమముగాను
మట్టిని, శిలను, పసిడి సమముగ జూచు
ద్వంద్వములు గణింపక సమభావమందు”

ఒక సాధువుకు ఒకరు బంగారు పక్షీము బహుకరిం
చారు. ఆ సాధువు దాన్ని ఒక గూట్లో పెట్టాడు. పని చేసుకొనే

రైతు వచ్చి బంగారు పళ్లాన్ని ఇవ్వమన్నాడు. సాధువు ఏమి
 ఆలోచించకుండా దాన్ని ఇచ్చివేశాడు. అంటే ఆయనకు
 బంగారము అయినా, మట్టి అయినా ఒకటే, రెంటినీ
 సమదృష్టితో చూచాడు. జ్ఞాని అయినవాడు సుఖము
 వచ్చినప్పుడు పొంగిపోడు, బాధ కలిగినపుడు దుఃఖించడు,
 అవి రెండు కర్కు యొక్క ఫలితాలే అని గ్రహించగలడు.
 అలా గ్రహించిన వ్యక్తి మన్న నయినా, పసిడి నయినా
 సమభావముతో స్వీకరించునని శతకకారులు “జ్ఞాని”ని చక్కగా
 నిర్వచించినారు. జీవనయానంలో పదుగురు గృహస్తులు ఈ
 సమత్వమును పాటించక, ఆలోచించక, పసిడి వెంట పరు
 గులు తీస్తున్నారు. అన్ని విషయముల యందు సమభావము
 పాటించి గీతాచార్యుని జ్ఞానజ్యోతిని ధరించి, ధరణి నలుదిశల
 ఆత్మజ్యోతి కాంతి పుంజములను ప్రసరింపజేసి జ్ఞాన మార్గ
 మున భవ్యమైన వెలుగుబాటలు పరిచి అందునడచి భువిని
 వదలి భగవంతుని చేరు మార్గమును శాస్త్రగారు తేటగీతిలో
 మనస్సుకు హత్తుకునే విధముగా బోధించినారు.

“మదికి వేరుగా సాక్షి ద్రష్టయై వెలుగునాత్మ”

శ్లో॥ యం లభ్య చాపరం లాభం

మన్యతే నాధికం తతః ।

యస్మిన్ స్థితో న దుఃఖేన

గురుణాఉపి విచాల్యతే ॥ 6-22

పై గీతా శ్లోకాన్ని ఒక ఒక వాక్యంలో గీత శతకకారులు “ప్రయాగ” వారు ఎంత చక్కగా తెలియజేసారో చూడండి. ప్రపంచంలో ఎన్ని లాభములు కలవో, ఎన్ని ఆనందములు కలవో వాటి అన్నిటి కంటే ఆత్మలాభము సర్వోత్స్వప్రమైనదని తెలుపుచూ అక్కడ అనంతానందమే కాని, దుఃఖమే లేదు. అని బోధించారు. మనస్సులో జనించిన కోరికను జయించ లేక కోరికలకు దాసులై, దురాచారులై వర్తించువారు వారి జీవితంలో ఏదీ సాధించలేక ఉత్సప్మమైన మానవ జన్మావ కాశాన్ని నిర్వర్యం చేసి, సాధన సంపత్తులు కోల్పోయి, జన్మ రాహిత్యాన్ని పొందలేక, తేనెలో పడ్డ ఈగ వలె ప్రవర్తించు చున్నారు. ఆత్మ నిత్యమైనది, శాశ్వతమైనది, అవినాశమైనది. అశాశ్వతమైన దేహమును ధరించినసూ ఆత్మ తనను తాను వేరుగా నుంచుకొనును. ఆత్మ స్వరూపము గ్రహించు జ్ఞాన

ము అందరూ పొందవలయును అని రచయిత తెలుపుచూ,
మదిలో రేగే కోరికలకు భిన్నముగా ఒక జ్ఞానజ్యోతిని వేలి
గించి, భగవన్యార్థాన్వేషణకు త్రోవ చూపే కాంతిని నలుదిశలూ
ప్రసరింప జేసి మనిషిని సయ్యదాన నడిపించేది అతని లోనీ
'ఆత్మ' మాత్రమే అనేది సుస్పష్టంగా విశదిక రించారు
గోపాలకృష్ణగారు.

“కార, ముప్పు, చేదు, పులుపు గల్గినవియు
వేడివియు దాహూ కారులు మాడినవియు
చింత, రోగమ్ము, దుఃఖముల్ చెంతజేర్చు
రాజసాహార మనగను రాణ కెక్కె”

అన్న వాక్యముల ద్వారా గీతాచార్యుని బోధనను మన మన
స్నులకు హత్తుకునేలా విపులీకరించిన ఈ శతకకారులు
ధన్యులు.

ఆహార విహోదులు మనుజుని యొక్క ఆలోచనల రీతు
లను, వ్యవహారశైలిని, పరిశుద్ధతను నిర్ణయిస్తాయి. ఎలాంటి
అహారం తీసుకుంటే బుద్ధి వికసిస్తుంది, ఎలాంటి అహారం
బుద్ధిని మాయలో పడవేసి పెనుచీకటి లోకి ఎలా తోస్తున్నది

పై తేటగీతి పద్యం తేటతెల్లం చేస్తుంది. తీసుకొనే ఆహారం వల్ల బుద్ధి నాశనం అయితే అతని జీవన సంపద అంతా వ్యాధమైనట్టే అని శ్రీకృష్ణ భగవానులు చెప్పారు. సాత్మ్త్వకాహారం సేవించ లేకపోవడం చేత మనిషి బుద్ధి మందగించి కామ క్రోధములకు నెలవై దురాచారములు ఒడిగొట్టు వానిగా అతని ప్రవర్తనా శైలి మారవచ్చును. అందుకే-

“దురాచారోహి పురుషో లోకే భవతి నిందితః”

ఆహారం సాత్మ్త్వకం కానప్పుడు రాజున మైనప్పుడు బుద్ధి వికసించక, చింతలు, రోగములు, దుఃఖములు పురుషుని చెంత జేరి అతను దురాచారి అను లోకనిందను భరించ వలసి వస్తుంది అని శతకకారులు చక్కగా వివరించారు.

శతకము నందలి తేటగీతులు అన్నియూ ఆత్మతత్త్వాన్ని బోధిస్తూ గీతాచార్యుని భగవద్గీత లోని అంతరాహాన్ని సుల భంగా గ్రహించగలగే విధంగా మన కందించిన ప్రయాగ వేంకట గోపాలకృష్ణ సత్యనారాయణశాస్త్రిగారు ధన్యులు!

☞ చివరగా ఒక తత్త్వవేత్త ఒక పరందితుని ఇలా అడిగాడు.

- నీవు ధరించు అంగీ ఎవరిది?
- 👉 దానికి పండితుడు నాది అన్నాడు.
- మరి ఈ శరీరము ఎవరిది? అన్నారు.
- 👉 నాదియే అన్నాడు.
- అంగీ మరియు శరీరము నీవియే అయిన “నాదియే” అను పల్చు నీ వెవ్వరు? అని ప్రశ్నించాడు.
- ☺ సమాధానం శూన్యం!

అలాంటి చిక్కు ప్రశ్నలకు ఈ గీతాశతకం
జక “సమాధాన స్వరూపం!”

-జి.వి. ముర్జీకృష్ణ

విస్తారము

శ్రీశ్రీ శృంగేరి శారదాపీఠ జగద్గురువర్యులు శ్రీమత్వ రమహంస పరివ్రాజకాచార్యవర్య శ్రీశ్రీశ్రీ భారతీతీర్థ మహా స్వామివారు, తత్కరుకమల సంజాతులు శ్రీశ్రీశ్రీ విధుశేఖర భారతీస్వామివారి పాదపద్మములకు సాష్టాంగప్రణామములు సమర్పించు కొనుచున్నాను. శ్రీకృష్ణ పరమాత్మ కరుణాకట క్షముల చేతను, ఉభయ జగద్గురువుల ఆశీర్వాద అనుగ్రహముల చేతను గీతాశతకము ప్రథమ షట్కుము (1వ అధ్యాయము నుండి 6వ అధ్యాయము వరకు) 2021 సంగా జులై నెలలోను, ద్వితీయ షట్కుము (7వ అధ్యాయము నుండి 12వ అధ్యాయము వరకు) 2022 సంగా జులై నెలలోను ముద్రితము లైనవి.

ప్రస్తుతము తృతీయ షట్కుము (భగవద్గీత 13వ అధ్యాయము నుండి 18వ అధ్యాయము వరకు) పరమాత్మ చెప్పిన గీతాబోధను ‘వినుము పార్థ గీతబోధ విమలమతిని’ అనే మకుటంతో తేటగీతి పద్మాలలో శ్రీ వెంకటేశ్వరస్వామివారి దయావిశేషం వలన యథాశక్తి వ్రాసే ప్రయత్నము చేశాను.

శ్రీశ్రీ శృంగేరి శారదాపీఠ శ్రీమజ్జగద్గురువులు శ్రీశ్రీశ్రీ భారతి
 శ్రీర్థమహాస్వాములవారు, శ్రీమజ్జగద్గురువులు శ్రీశ్రీశ్రీ విధు
 శేఖర భారతీస్వాములవారు దయతో, శిష్యవాత్సల్యంతో నన్ను
 ఆశీర్వదించి అనుగ్రహించినారు. వారి చరణకమలములకు
 నా భక్తిపూర్వక వినమ్ సాప్తాంగాంజలి సమర్పించుకొను
 చున్నాను.

నా యా ప్రయత్నంలో మిత్రులు, గురుతుల్యులు బ్రహ్మశ్రీ
 డా. పోలేపెద్ది రాధాకృష్ణమూర్తిగారి, డా. చేరెడ్డి మస్తాన్‌రెడ్డి
 గారి సహకారము, ప్రోత్సాహము ఇంత అని చెప్పులేనిది.
 వా రిధ్వరికీ నా కృతజ్ఞతా పూర్వక అభివందనములు.

గీతాశతకము తృతీయషట్టమును జూచి తమ అభి
 ప్రాయములను అందించిన అవధాని శేఖరులు శ్రీ మైలవరపు
 మురళీకృష్ణ, విశ్రాంత సంస్కృతోపన్యాసకులవారికి, శ్రీ కె.ఎస్.
 ఎ. శేషుకైలేంద్ర, చీఫ్ ఆడిట్ అధికారి - తిరుపతి వారికి, శ్రీ
 మద్దులపల్లి దక్కిణామూర్తి, విశ్రాంత సంస్కృత అధ్యాపకులు,
 కేంద్రీయ విద్యాలయంవారికి, శ్రీ జి.వి. మురళీకృష్ణ విశ్రాంత
 జిల్లా రిజిస్ట్రార్, ఒంగోలు వారికి నా కృతజ్ఞతాపూర్వక నమస్కా

రములు, ధన్యవాదములు.

చి॥ భువనగిరి కిరణ్కుమార్ (కీర్తి నితాయిదాస్) ఇస్కూన్ చౌపట్టి, ముంబై గారికి నా ఆశీఃపూర్వక ధన్యవాదములు.

ఈ మహామహలందరూ ఎంతో పని ఒత్తిడిలో తీరిక లేకుండా ఉన్నప్పటికీ కృపతో తమ అభిప్రాయములను అందించినారు. వారలందరకూ నా నమోవాకములు. భగవద్గీత ద్వాదశాధ్యాయమైన విశ్వరూపసందర్భం యోగములో కృష్ణ పరమాత్మ చూపిన విశ్వరూపమును చూచి సంభ మాశ్చర్య ములు పొందిన అర్థానుడు భయ విస్మయములతో శ్రీకృష్ణ పరమాత్మను స్తుతించిన దానిని భగవానుని దయతో ‘అర్థాన కృత శ్రీకృష్ణస్తుతి’గా తెలుగులో పద్యరూపంలో తృతీయ షట్కు మునకు ‘అనుబంధము’గా సమర్పించుకొనుచున్నాను. ఈ గీతాశతకము తృతీయషట్కుములో ఏవైనా మంచి మాటలు ఉంటే అవన్నీ పరమాత్మ చెప్పిన బోధలుగానున్నా, ఏవైనా పొరపాట్లు దొరలి ఉంటే అవన్నీ నా తప్పులుగాను మన్నించినన్న క్షమించవలసిందిగా ప్రోర్తిస్తున్నాను.

గీతాశతకము ప్రథమ, ద్వితీయ షట్కుముల వలె ఈ

తృతీయ షట్యుమును గూడా సర్వాంగ సుందరంగా ముద్రిం
చిన మురళీ ఆఫ్సెట్ ప్రింటర్స్ అధినేత 'ఆక్షరశిల్ప' చి॥ జమ్ముల
రాధాకృష్ణకు, వారి సోదరులకు, సిబ్బందికి శుభాభినందనలు.

కం॥ జోతలు పోలేపెద్దికి

ప్రీతిని మస్తానురెడ్డి పెద్దలకు సదా
ఖ్యాతిగ నడిపించితి రీ
గీతాశతకపు రథమును కృష్ణార్జునులై.

కం॥ శ్రీ వేంకటేశ! నే నీ

పావన గీతాశతకము వ్రాయ దగుదునా?

నీవే వ్రాయించితి వని

భావింతును! నన్ను గాచు భారము నీదే!

శోభకృత్ మకర సంక్రాంతి,

ది. 15-01-2024.

-ప్ర.వేం.గాం. సిత్యులారాయణరాస్తి

ప్రార్థన

తే॥ శ్రీనివాసా! రమాధవా! శేష శాయా!
 ఏడు కొండలవాడు కాపాడ రావె!
 దాసుడను, నాకు సలియైన దాలి జూపి
 జయము నీయవె యో పార్థసారథా! హారి!

గీతాశతకము - తృతీయ షుట్టుము

తే॥ కాయమును క్షేత్ర మందురు గరిమ బుధులు
 దాని నెరిగిన ప్రజ్ఞ చైతన్య శక్తి
 పరగ క్షేత్రజ్ఞ డనియెడు ప్రత్యగాత్మ
 వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని! 1

తే॥ అన్ని క్షేత్రములను నుండు నన్ను, తెలిసి
 కొనుము క్షేత్రజ్ఞనిగ, నిట్టి గురుతరమగు
 జ్ఞానమును గూర్చి తెలియుటే జ్ఞానమగును
 వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని! 2

తే॥ క్షేత్రమును గూర్చి), క్షేత్రజ్ఞు కెరలు గూర్చి)
వేదములు, బ్రహ్మసూత్రాలు, వివిధ బుషుల
చే మహిమ సహేతుకముగ చెప్పిబడియే;
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

3

తే॥ బుద్ధపంకారములు, పంచభూతములును
మూలమౌ ప్రకృతి దశేంద్రియాలు, గుణము
మనసు, సుఖదుఃఖములు, ఇచ్ఛ, మచ్ఛరమును
తెలివియును, స్థూలకాయమ్యు, ధృతి, వికార
ములును కలసి క్షేత్రమ్యుగా పలుకదగును;
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

4

తే॥ దంభ, దురభిమానమ్యుల దాపుజనక
క్షమ, అహింస, బుజుత్వముల్ గలిగియండి
శౌచ, నిగ్రహ, గురుసేవ సైర్యములును
జన్మ, మృత్యు, జరా, రోగ చయము దోష
ముల విచారణ విజ్ఞానముగను జెల్లు;
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

5

గీతావత్కము తృతీయ పిట్టము

3

తే॥ సతి, సుతులు, గీము, సిరుల నాసక్తివీడి
ఇష్టము, అనిష్టముల సమదృష్టి జూచి
విషయ వైరాగ్య, సమతాది విషయములును
సతతము నిరహంకారము జ్ఞానమగును
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

6

తే॥ నిక్షమౌ భక్తి నా యందు నిలిపి యంచి
ఒంటరి ప్రదేశ వాసము, నొంటి బ్రిదుకు
నిత్యమధ్యాత్మ నిష్టయు, సత్య దర్శ
నమ్ము నివి యెల్ల జ్ఞాన మనంగ జెల్లు
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

7

ఇల సనాతన బ్రిహ్మమ్ము నెరుగువాడు
పొందు నమ్మతత్వము, పరమానందమెపుడు
అట్టి పరమాత్మ తత్త్వమ్ము నాలకించ
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

8

తే॥ అంతటను కాలు; సేతులు, అక్షి, తలలు
అంతటను ముఖము, చెవు లనంతముగను

అంతటను తానె పరమాత్మ ఆవరించే
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

9

తే॥ ఇంద్రియాతీతుడైనను ఇంద్రియముల
చర్యలకు ప్రకాశమ్యచ్చ), సంగరహితు
డయ్య భూతముల భరించు, ననుభవించు
ప్రకృతి గుణములు తా గుణరహితుడైన
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

10

తే॥ బయట, లోపల నుండును ప్రాణులకును;
కదలు, కదలక యుండు; సూక్ష్మమ్యు కాన
తరము కాదు తెలిసికొన; దవ్వ నుండు,
గుండియల లోన దగ్గరై కూడి యుండు
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

11

తే॥ ఆత డవిభక్తు, దందరి యందు గలడు
వేరువేరుగ నున్నట్లు తీరు తెలియు
ఆతడే బ్రహ్మ, విష్ణువు, హరు దతండె
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

12

తే॥ అది పరంజ్యోతి, నుండు మాయ కవతలగ
జ్ఞానరూపము, జ్ఞేయము, జ్ఞాన గమ్య
మన్ని జీవుల గుండెల యందు నుండు
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

13

తే॥ క్షేత్రమును గూర్చి, జ్ఞానము, జ్ఞేయముల గు
రించి వివరించితిని నే కిరీటి! నీకు
దీని నెత్తిగినవాడు నా స్థితిని బొందు
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

14

తే॥ ప్రకృతి పురుషు లనాదులై వాసి గనిరి;
పురుషుడే యాత్మ, యవికారమున వెలుంగు
ప్రకృతి నుండి కామము, వికారములు బుట్టు
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

15

తే॥ కార్య కరణముల్ ప్రకృతియే కలుగజేయు
ఆత్మ కలిగించు సుఖము దుఃఖానుభవము,
ఇట్టి గుణసంగమే జన్మ హేతువగును
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

16

- తే॥ ఆత్మ దేహ మందున సాక్షి యగుట వలన
అత దుపద్రష్టు, భర్తయు, ననుమతించు
భోక్తయు, మహేశ, పరమాత్మ, పురుషు లగును
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని! 17
- తే॥ చూచెదరు కొండ రాత్మను సూక్ష్మబుద్ధి
ధ్యానయోగాన, శుద్ధహృదయమునందు,
కొండ రటు జ్ఞానయోగాన, కొండ రమల
కర్మ నిష్కామయోగాన కందు “రతని”
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని! 18
- తే॥ ప్రకృతి పురుషుల సంయోగ పథమునందు
జనన మగుచుండె స్థావర జంగమాత్మ
ప్రాణ లన్నియు, నెరుగు మవశ్య మీవు
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని! 19
- తే॥ ఎల్ల జీవులలో పరమేశ్వరుండు
సమముగా నిలుచును వినాశమ్ము లేక
అట్టి పరమేశు గనువాడె యసలు ద్రష్టు
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని! 20

తే॥ అన్ని పనులును దేహంద్రియాది ప్రకృతి
యే సలుపుచుండె ననుచు, తానేమి చేయ
లేదనెడు వాని దౌను సరియగు దృష్టి
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

21

తే॥ ప్రాణులన్నియు నొక పరబ్రహ్మయందె
స్నిధితిని పొందుచు, వెలువడు దిరిగి యనుచు
నెరుగువా దీశ్వరుని పొందు నేకముగను
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

22

తే॥ అవ్యయు, డనాది యగు పరమాత్మ, గుణర
హితు డగుచు, కాయమం దుండి ఏ పనులను
చేయకుండ నానంద సుస్నితిని వెలుగు
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

23

తే॥ అంతటను విస్తరించిన అభ్రమునకు
ప్రాణుల గుణ దోషావళు లంట; వట్టు
అఖిల దేహాలలో నుండు ఆత్మ కెపుడు
అఘుము లంటవు నిర్మణం బగుట వలన
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

24

తే॥ రవి యొకండె లోకములను ప్రభల నింపు
 అద్వితీయమో ఆత్మయు నటులె సర్వ
 దేహములను స్తుతిని బొంది దీప్తి నిచ్చ
 నిత్యశుద్ధుడై సాక్షిగా నిలిచి యుండు
 వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

25

తే॥ మూలప్రకృతియో మాయయే భూతములకు
 జన్మదేశమ్యు నాదు బీజమును నచట
 నుంచగా ప్రకృతి పురుషు లుద్ధవించి
 రాది విధునమ్యుచే సృష్టి పాదుకొనెను
 వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

26

తే॥ సకల యోనుల జనియించు జంతుతతికి
 తల్లి మూలప్రకృతి యోను, తండ్రి నేను
 నాశమే లేని జీవాత్మ నణచిపెట్టే
 ప్రకృతి గుణములు, దేహాను బంధనముగ
 వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

27

తే॥ సత్యగుణము నిర్వలకాంతి చయము గల్గి
వి వికారమ్మ లేకుండ, నిలను నరుని
జ్ఞానసంగము, సుఖముల సంగమునను
బంధనము జేయుచుండెను బహు విధముల
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

28

తే॥ దృశ్యవిషయాలపై ప్రీతి, తృప్తి, సంగ
ము కలిగించు రజోగుణము, పని గూర్చి
జీవతతిని బంధించును చిత్రముగను
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

29

తే॥ కూడి యజ్ఞానమున తమోగుణము పుట్టు
దేహాలను భ్రమపెట్టుచు మోహమునను
మరపు, నిద్ర, బద్ధకము, సోమరితనంబు
చేత బంధించుచుండును జీవి నెపుడు
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

30

తే॥ సత్యగుణము సుఖమునందు జతగ జేయు
కర్మలను రజోగుణము బల్ కలిసి యుంచు

తమము చేర్చు నిద్రాప్రమత్తతల యందు
జీవు డిట్టుల లొంగె నచ్చేరువుగాను
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

31

తే॥ సత్య గుణవృద్ధి పొందిన సాధుజీవి
జ్ఞాని చేరు లోకములకు జనును తుదకు
కాయమున్ వీడ నాక లోకమ్ము జేరు
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

32

తే॥ రాజసుడు చచ్చి కర్మాచరణము చేయ
నిలను బుట్టు; తమోగుణల్ హీనమైన
మూర్ఖయోనుల యందున పుట్టుచుండ్రు
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

33

తే॥ సాత్మ్యకమ్మగు కర్మకు సత్యలమ్ము
కలుగు రాజసమునకు దుఃఖమ్ము ఫలము
సతము తామస కర్మ కజ్ఞాన ఫలము
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

34

తే॥ జ్ఞానము జనించు సత్యగుణమ్యు వలన
రాజసమ్యున లోభమ్యు రగులుకొనును
మఱపు నజ్ఞాన బ్రహ్మలు తామసము వలన
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

35

తే॥ సత్యగుణ లూర్ష్య లోకాలు చక్కగ జన
నిల రజోగుణాలు జనింతు రిష్యుడమిని
తామసగుణ లేగుదురు పాతాళమునకు
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

36

తే॥ అరయ గుణములు, దేహాంద్రియాలు, మదికి
వేరుగా సాక్షి ద్రష్టవ్యై వెలుగు నాత్మ
తాను; కర్మత్వ భావమ్యు తనకు లేద
టంచు తెలిసికొనెడి నాత డందు నన్ను
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

37

తే॥ గుణము లెటులున్న లేనిది కోరకుండ
నున్నదానిని వదలక, యోర్పుగాను
సమముగా నుండి, మనసు చంచలత వీడి

గుణములే ప్రవర్తించును గుణములందు
ననుచు తలచు నుదాసీను డగుచు జ్ఞాని
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

38

తే॥ జ్ఞాని సుఖదుఃఖముల జూచు సమముగాను
మట్టిని, శిలను, పసిడిన్ సమముగ జూచు
ద్వంద్వముల గణింపక సమభావముండు
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

39

తే॥ మాన మవమానములను సమముగనుండు
శత్రు మిత్రుల నుండును సమముగాను
సలుపు కర్తృవ్య కర్మలాసక్తి లేక
అట్టి వాడు గుణాతీతు డనగ నొప్పు
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

40

తే॥ ఎవ డనన్య భక్తిని భజియించు నన్ను
నతడు సతము గుణాతీతు డగుచు పొందు
ఘనపరబ్రహ్మ ప్రాణి యోగ్యతలు మెందు
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

41

తే॥ సకలసంసార మనెడి యశ్వత్తమునకు
పరమపురుషుడు మూలమై పైన నుండు
బ్రహ్మయే ముఖ్యశాభయై వరలుచుండు
వేదములు దాని యాకులై వెలుగుచుండు
ఇట్టి తత్త్వమ్యు వేదజ్ఞుడెరుగు నిజము
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

42

తే॥ వృక్షములు గుణాలను నీట, వృద్ధిపొందు
శాభలే యన్ని యోనుల జంతు లగుచు
విషయభోగాలు చిగురులై విరియ వ్యాప్తి
చెందె వాసనలను వేళ్లు క్రింద, పైన
పాప, పుణ్యకార్యమ్యుల బంధములను
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

43

తే॥ ఇట్టి వృక్ష స్వభావమ్యు లెరుకబడవు
దాని కాద్యంతములు, నున్ని కానరావు
వాసనా మూలముల తోడ వ్యాప్తమయే
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

44

తే॥ మరల పుట్టుక లేకుండ మహిని నీవు
 ఇట్టు లీ రీతి పెరిగిన చెట్టు నిపుడె
 పరమ వైరాగ్య శస్త్రాన నరికివేసి
 పరమపురుషుని వెతకుము శరణ జొచ్చి
 వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

45

తే॥ దురభిమాన మోహమ్ముల దూర ముంచి
 సంగమును కోరికల పైన జయము పొంది
 చిత్తమును పరమాత్మాపై స్థిరత నిల్వి
 జంటల నతిక్రమించిన జ్ఞాని బొందుం
 సత్యమౌ పరమపదమ్ము శాశ్వతముగ
 వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

46

తే॥ అట్టిదౌ పదమునకు సూర్యాగ్ని శశులు
 వెలుగు లీయజాలరు, అదే వెలుగు జిమ్ము
 తిరిగి జన్మించ రచ్చటి కరుగువారు
 అదియే నా పరంధామమై యలరుచుండు
 వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

47

తే॥ వాసనల గొని వాయవు వ్యాప్తిజేయు
 చుండు పలు చోట్ల కటులె జీవుండు కూడ
 దేహమును విడుచునపు డింద్రియములు మది
 వాసనల గొని వేరు నివాసమునకు
 జొచ్చు), నిట్టుల సంచరించుచును జనును
 వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

48

తే॥ ముక్కు చెవులును, కన్నులు త్వక్కు నాల్కు
 యనెడు పంచేంద్రియములును మనసు నాశ్ర
 యించి ప్రూణ సుఖ మనుభవించు నరుడు
 వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

49

తే॥ దేహమున నున్న; వీడిన; త్రిగుణములను
 కలిగినను; బొంది విషయభోగముల నెన్నో
 కనడు తన యాత్మ నిజరూపమును జడుండు
 జ్ఞాననేత్రాల కాంచుచు జ్ఞాని సతము
 వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

50

తే॥ యత్నమున యోగి కను పరమాత్మ నెదను
 ఎంత యత్నించినను గొని హృదయ శుద్ధి

లేక యజ్ఞాని వీక్షించలే “డతని” ని
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

51

తే॥ ఖగుడు జగముల పంచెడు కాంతు లన్ని
చంద్రుడును, నగ్ని పంచు తేజస్సు కూడ
నాదు తేజమ్యై యని నీవు నమ్యై మెపుడు
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

52

తే॥ భూమిలో జేరి సకలవో భూతములను
పోషణు జేతు భరియించి పూర్తి శక్తి
శశిగ రసరూపిసై వనస్సుతుల నెల్ల
నాదు కిరణాల రూపాన నాదుకొందు
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

53

తే॥ ప్రిణు లందున వైశ్వానరాగ్ని నగుచు
భక్ష్యభోజ్యాదులైన రూపముల నేను
పచనమును జేతు నన్నంబు ప్రిణములను
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

54

తే॥ ప్రాణికోటి హృదయమండు సంతరాత్మ
గా వసింతును స్నేతియు, విజ్ఞానములను
సద్విచారణ కలిగింతు సర్వలకును
వేదవేత్తను, కృత్తును, వేదవిదుడ
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

55

తే॥ క్షరుడు, నక్షరు డంచును పురుషు లుంద్రు
సకల ప్రాణి దేహమ్యు లశాశ్వతములు
నాశరహితుండు జీవాత్మ సయముగాను
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

56

తే॥ ఉత్తముడు వీరి కంటె వేరొండు కలడు
అతడు పరమాత్మ పరమేశు డవ్యయండు
వ్యాప్తి జెందెను సర్వత్ర, యదియు నేనె
నిగమములు పురుషోత్తమునిగ నుతించె
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

57

తే॥ ఎవడు పురుషోత్తమునిగ న స్నేంచి భక్తి
కొలుచునో పరమాత్మగా తెలిసి సతము

అతడు సర్వజ్ఞుడు, వివేకి యని యెరుగుము
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

58

తే॥ అభయ మంతఃకరణ శుద్ధి యజ్ఞ మింక
జ్ఞానయోగము, స్వాధ్యాయ ధ్యానములును
నిజ, మహింస, నిష్ఠోధంబు, నిష్పత్పటము
శాంతి, త్యాగము, తేజస్సు, శౌచ మింది
యావళీ నిగ్రహంబు తపోనై ధికతయు
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

59

తే॥ దయ, మృదుత్వము, సిగ్గును, దైర్య, మోర్పు
కలి, విషయలోలతయును, చపలత లేక
దోషముల నెంచకయు, లేక ద్రోహబుద్ధి
స్వతిశయము లేకుండుట సద్గుణములు
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

60

తే॥ దంభ, మఖిమానమును క్రోధ, దర్శములును
పరుషతాజ్ఞానము లసుర భావములగు
దైవసంపద బంధముల్ తరిమికొట్టు

అసురసంపద బంధము లంటజేయు
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

61

తే॥ అసుర భావము లోనున్న అల్ప లెవరు
విమల ధర్మమ్మ, పాప నివృత్తి పథము
శౌచ, మాచార, మెరుగరు సత్యనిష్ట
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

62

తే॥ ఈ జగత్తున కాధార మేది లేదు
ఇది యసత్యము, లే డెవ్య దీశ్వరుండు
స్త్రీ పురుష సంగమంబున జీవి పుట్టు
ననుచు కామమే మూలమం చసురు లంద్రు
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

63

తే॥ ఇట్టి మిథ్యావివాదమ్మ లెన్నొ జేసి
ఆత్మ నెరుగక క్రూరులై యల్పబుద్ది
సుగ్రవాదాన జగతి నత్యగ్ర గతిని
నాశ మొనరించు చున్నారు నష్టమతిని
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

64

తే॥ దంభము, దురభిమాన, మదాలు గూడి
కామ మాశ్రయించుచు నీచకర్మ జేసి
చింతలను మున్నిపోదురు “చివరి” వరకు
కామభోగాలు జీవిత గమ్య మనుచు
వినుము పొర్క! గీతాబోధ విమలమతిని!

65

తే॥ ఆశలను బంధముల జిక్కి యలమచించు
కామక్రోధాల బానిసై కావరమున
ధనము నార్జించుటకు పెడదార్లు త్రోక్కి
కామభోగాల తేలగా కాచుకొనుచు
వినుము పొర్క! గీతాబోధ విమలమతిని!

66

తే॥ తీరె నా కోర్కె మిగులును తీర్చుకొందు
ధనము కూర్చుతి, నింకను దాని గూర్తు
నరిని జంపితి, వైరు లందరిని గూల్చు
వినుము పొర్క! గీతాబోధ విమలమతిని!

67

తే॥ నేను భోగిని, సిద్ధుడు, సృష్టుడు, బలిమి
సాటి లేడు నా కెవ్వుడు జగము నందు

ధనిని స్వేచ్ఛావిహరిని దాత ననుచు
బ్రహ్మము, మోహన, నరకాన పడు నసురుడు
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

68

తే॥ గొప్పగా వారికిని వారె చెప్పుకొంద్రు
మదము, ధనగర్వమున, నామమాత్రముగను
జన్మములు జేయు చుందు రశాస్తవిధిని
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

69

తే॥ కామక్రోధాలు, బల మహంకార దర్శ
ములను పరనింద జేయుచు భూమి జనులు
వెల్లు నన్నెరుంగరు, వారు ద్వేష మూని
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

70

తే॥ అట్లు ద్వేషించు క్రూర నరాధములను
నసురయోనుల పడవైతు ననవరతము
జన్మ జన్మకు మూడులై జనన మొంది
పొందుదురు హీనగతి, నన్ను పొందలేక
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

71

- తే॥ కామ, క్రోధ, లోభమ్యులు కారణములు
నరుల నరకాల ద్వారాల నాశమునకు
మూడు దుర్గుణాలను జనుల్ వీడవలయు
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని! 72
- తే॥ శాస్త్రవిధి వీడి, కామవాసనల దృష్టి
చెందు, స్వేచ్ఛావిహారి విశృంఖలముగ
సిద్ధి పొందడు, సుఖములు చెందబోడు
పరమగతి సున్న శాస్త్రమున్ భక్తి నమ్మి
విహిత కర్మలు చేయుము విధి నెరింగి
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని! 73
- తే॥ మూడు విధముల ప్రశ్నలు కూడి యుండె
సాత్మ్యకము, రాజసము, తామసము లనంగ
మనుజు లందు; దేవతలను, దనుజతతిని,
భూత ప్రేతాల నర్మింత్రు ప్రీతి క్రమము
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని! 74

తే॥ కామ, క్రోధాల, దంభాన గర్వమునను
రాగమున ఫోర తప మూని రక్షసులయి
తనువునను పంచభూతాల నను కృశింప
జేయుచుండిరి శాస్త్రనిషిద్ధముగను
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

75

తే॥ మూడు రకముల ఆహారములును మరియు
తపము, యజ్ఞమ్యు, దానభేదముల గూర్చి
చెప్పేదను వివరమ్యుగా చింత విడిచి
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

76

తే॥ బుద్ధి, యారోగ్య, బలము పెంపొందజేయు
శ్రీతి, సుఖములు, వాయువున్ వృద్ధిచేయు
శ్శిరము, హృద్యము, రసము, చమురులు గల్లు
నట్టి దానిని సాత్మ్యకాహార మందు
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

77

తే॥ కార, ముప్పు, చేదు, పులుపు గల్లినవియు
వేడివియు దాహకారులు మాడినవియు

చింత, రోగమ్ము, దుఃఖముల్ చెంత జేర్చు
రాజసాహసర మనగను రాణ కెక్కు
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

78

తే॥ అర్థపక్వమై రసహీన మైన, చెడిన
పాసిపోయిన, యెంగిలి వస్తువులను
పనికిరానట్టి యపవిత్ర వ్యంజనముల
నిష్టపడుదురు తామసు లింపు మీర
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

79

తే॥ ఫలిత మాశింపకయే శాస్త్రబద్ధముగను
“నాదు కర్తవ్య మిది” యని నమ్మి చేయు
యజ్ఞమును సాత్మ్యకంబగు యజ్ఞ మంద్రు
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

80

తే॥ దంబమున పేరు కోరి, యాదంబరమున
సొంత కోర్కెతో శ్రద్ధ రవ్వంత లేక
చేయు యజ్ఞ మొప్పును రాజసిక మనంగ
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

81

తే॥ శాస్త్రవిధులు పాటింపక, శ్రద్ధ లేక
మంత్రములు, దక్షిణలు లేని మఖము లందు
అన్నదానమ్ము సలుపని యజ్ఞములను
తామసములని యెరుగుము తత్వ మరసి
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

82

తే॥ సురల, విప్రుల, ప్రాజ్ఞలు, గురుల భక్తి
నర్జ సేయట, శౌచమ్ము, నార్జవమును
బ్రహ్మచర్య మహింసయు బడసి యంట
కాయక తపమ్మటంచు ప్రఖ్యాతి గనెను
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

83

తే॥ వాక్య ముద్యగకరముగా పలుకకుండ
సత్యమును, ప్రియ, హితముగా సలుపుచుండి
వేద, శాస్త్రాధ్యయనములు, విమలబుద్ధి
చేయ వాజ్యయతపమని చెప్పబడును
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

84

తే॥ నిర్మల మనస్సు, సామ్యము, నెమ్ముదియును
వౌన, మిందియనిగ్రహ, మంతరంగ

శుద్ధి మానసతపముగా శోభిలు నిల
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

85

తే॥ తపము లీ మూడు ఫలముపై తలపు లేక
అధికశ్రద్ధను మానవు లాచరించ
అట్టి తపమును సాత్మ్విక మంద్ర బుధులు
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

86

తే॥ పరుల సత్కార, గౌరవ బహుమతులకు
దంబమున జేయు క్షణిక ఫలంబు లిచ్చు
తపము రాజసమను పేర తనరు భువిని
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

87

తే॥ మూర్ఖవో పట్టుదల తోడ మూర్ఖ దెపుడు
కాయము నుపవాసములతో కష్టపెట్టి
పరుల నాశమ్యు కోరి చేపట్టు తపము
తామసిక తపముగ జెప్పుదగును భువిని
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

88

- తే॥ దాన మిచ్చట పూతదేశాన, మంచి
కాలమం దుపకృతి సేయజాలని నిరు
పేద కిడుట సాత్మ్యకమను పేర బరగు
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని! 89
- తే॥ ప్రత్యుపకృతిని కోరుచు, ఫలము కొరకు
చేయు దానమ్మ బాధతో చేయునట్టి
దానమును రాజసం బన ధరణి నాప్య
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని! 90
- తే॥ తగని దేశకాలాల, పాత్రతను గనక
యోగ్యతలు లేని దాన మయుక్తముగను
చేయగా తామసం బని జెప్పుదగును
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని! 91
- తే॥ అరయ పరబ్రహ్మ నోంతత్సతనెడు పేర్లు
మూడిటను బ్రాహ్మణులు, వేదములును, యజ్ఞ
ములు సృజింపబడెను నామములు పలుకగ
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని! 92

- తే॥ వేదవేత్తలు శాస్త్రోక్తవిధిని యజ్ఞ
ములును, దానముల్ తపములు సలుపు నపుడు
ముందు వెనుకల నోంకార ముచ్చరింత్రు
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని! 93
- తే॥ మొక్కకాంక్షలు తత్పుద ముచ్చరించి
ఘలము లేఖియు కోరక పలు విధముల
యజ్ఞ, దాన, తపః క్రియ లాచరింత్రు
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని! 94
- తే॥ సత్యవిషయాలు, శ్రేష్ఠత, సత్యకర్మ
మంచిదనగను, పరమాత్మ మరి యునికియు
సత్పుదంబును వాడగ చక్క నొప్పు
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని! 95
- తే॥ యజ్ఞ, తపముల, దానము లందు కల్గు
స్థితియు నిష్టయు ‘సత్త’ ని చెప్పబడును
ఘలిత మాశింపకను దైవభావమునను

చేయు కర్మలు సద్గుప సిద్ధి గనును
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

96

తే॥ శ్రద్ధ లేకుండ చేసెదు జన్మములును
తపము, దానమ్ము, కర్మలు, తదితరములు
ఇవి యసత్కర్మ లుపయోగ మేఘి లేదు
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

97

తే॥ అరయ నిష్ఠామకర్మల నాచరించి
కామ్యమౌ కర్మ లన్ని త్యాగమ్ము జేయు
వాని సన్మానిసి యనును సత్కండితాళి
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

98

తే॥ యజ్ఞ, దాన, తపః కర్మ లన్ని జనుల
బావనము జేయు కావున వదలకుండ
విధిగ నాచరించ వలయు విశ్వసించి
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

99

తే॥ ఫలము కోరక, సంగమున్ వదలివేసి
యజ్ఞ, దాన, తపః క్రియ లాచరించ

నిశ్చిత మ్యాది శ్రేష్టమ్యు నిశ్చయముగ
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

100

తే॥ విహిత కర్మల నెవ్వరు విడువరాదు
వదల మోహన, నలసత వలన గాని
దాని నందురు తామస త్యాగ మనుచు
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

101

తే॥ కాయకష్టపు దుఃఖమ్యు కల్గ నంచు
విధివిహితమగు కర్మల విడిచిపెట్ట
నద్ది రాజున త్యాగమం చనగ నొప్పు
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

102

తే॥ విహితకర్మను ఫల, సంగ రహితముగను
జంకకుండగ కాయ కష్టమ్యులకును
శ్రద్ధతో చేయ కర్తవ్య బుద్ధి తోడ
దాని నందురు సాత్మ్యకత్యాగ మనుచు
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

103

తే॥ సత్యగుణుడు, మేధావి, నిస్సంశయుండు,
త్యాగి శుభకర్మ నశుభమ్ము నైన కర్మ
చేయుచుండును సమబుద్ధి చిత్తు డగుచు
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

104

తే॥ సర్వకర్మల విడచుట సాధ్యపడదు
విహితకర్మ జేసి, ఫలమ్ము విడిచినపుడు
త్యాగి యందురు వానిని ధరణి యందు
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

105

తే॥ కర్మఫలము మూడు విధాల గానిపించు
సుఖకరము, దుఃఖకరమును, సుఖము, దుఃఖ
ములు కలిసిన మిశ్రమమును కలుగు కామ్య
కర్మల కింది ప్రాణము వీడ; కాంచ డెపుడు
కర్మఫల త్యాగి మోక్షమ్ము కరుగు గాన
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

106

తే॥ కర్మసంపూర్తికై కర్త, కాయము మణి
జ్ఞాన, కర్మాంద్రియములు, మనస్సు, బుద్ధి

వాని వ్యాపారములును, దైవమ్యు కలిసి
కర్మలను జేయగా నైదు కారణములు
వినుము పార్చ! గీతాబోధ విమలమతిని!

107

తే॥ నరుడు త్రికరణశుద్ధిగా న్యాయమైన
పనిని, అన్యాయ మైనట్టి పనిని చేయ
కావలయు పైన చెప్పిన కారణములు
వినుము పార్చ! గీతాబోధ విమలమతిని!

108

తే॥ కర్మ లన్నియు కాయాది కారణములు
పూర్తిగా చేయుచుండగా మూడునరుడు
తనను ఆత్మను కర్తృగా తలచు భ్రమను
వినుము పార్చ! గీతాబోధ విమలమతిని!

109

తే॥ కర్తృ నను తలపును నహంకార మేమి
లేక, కర్మత్వ బంధమున్ లేక యొట్టి
సంగ మఖిమాన భోక్కృత్వ చయము లేని
వాని కంటవు పుణ్యపాపమ్యు లెపుడు
వినుము పార్చ! గీతాబోధ విమలమతిని!

110

తే॥ తెలివి, తెలియదగునదియు, తెలియవాడు
కర్మలకు హేతువై యుండె; కనగ నివియే
కర్త, కరణమ్ము, కర్మ, సంగ్రహము నగును
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

111

తే॥ జ్ఞానమును, కర్మ, కర్తుల సాంఖ్యశాస్త్ర
ప్రకృతి గుణముల సంఖ్య వివరణ మందు
భేదముల్ కల్గు మూడేసి విధములుగను
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

112

తే॥ అఖిల భూతమ్ము లందున నవ్యయ మగు
దైవ మేకరూపాన నాత్మగ నెరుంగు
జ్ఞానమును, సాత్మ్యకంబని జ్ఞాను లంద్రు
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

113

తే॥ ప్రాణు లస్మిట వేర్యేరు భావముల న
నేక విధముల భిన్నమం చెరుగువాని
జ్ఞానమును రాజసంబని జ్ఞాను లంద్రు
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

114

తే॥ దృశ్యవస్తువు నాక్కటి తీసికొనుచు
 అదియె సర్వస్వమని యల్ప మైన దాన
 తగిన హేతువు జూపక తగులుకొనుచు
 తత్త్వ మెరుగని జ్ఞానమ్ము తామసమ్ము
 వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

115

తే॥ శాస్త్రనియమిత, కర్మలన్, శ్రద్ధ తోడ
 సంగమును, ద్వంద్యముల, ఫలాసక్తి వీడి
 సలుపు విధ్యక్తకర్మలు సాత్యకములు
 వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

116

తే॥ కర్మ లందు ఫలాపేక్ష కలిగి యుండి
 అధికమౌ శ్రమ తోడ నాయాసమునును
 పూర్తిచేయ నహంకారమున సతమ్ము
 అట్టి కర్మలు రాజు మృనగ నొప్పు
 వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

117

తే॥ మొదలిడును కర్మ తలచక ముందు వెనుక
 తుదకు రాబోవు నాశమ్ము, దుఃఖములను

హింస, సామర్థ్యమును గణియించకుండ
తామసుడు చేయు కర్మలు తామసములు
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

118

తే॥ సంగమును వీడి, ధైర్య ముత్సూహ మెంతొ
కలిగి ఏ అహంభావమ్ము కలుగని మది
పని ఫలించిన కాకున్న వగవు లేక
సాక్షియై యుండు కర్తయే సాత్మ్యకుండు
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

119

తే॥ రాగి, లుభ్యుడై యుండి, ఫలమ్ము కోరి
అశుచియై యుండు, నన్య హింసాత్మకుండు
రహియు, శోకమ్ము గల కర్త రాజసుండు
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

120

సోమరి శరుం, డయుక్కుడు, పామరుండు
నిరత మేడ్చును చెడగొట్టు నితరుల పని
పనులు చేయక గడుపును వ్యర్థముగను

ధర నవినయుడో కర్త్యే తామసుండు
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

121

తే॥ కర్మమార్గము, యతుల మార్గమును మరియు
చేయదగినవి, తగనివి చేయుటకును
బంధ మోక్షములు, భయ మఖయములు నివి
సరిగ తెలిపెడి బుద్ధియే సాత్మ్యకమ్యు
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

122

తే॥ కనగ ధర్మ, మధర్మము, పనులు చేయ
దగినవియును మరియు చేయదగని వాని
శాస్త్రవిధి గాక వేరుగా జరుపు బుద్ధి
పుడమిలో రాజుసం బను బుద్ధి యగును
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

123

తే॥ బుద్ధి నవివేక మాఘృతమ్యు సలుపంగ
ధర్మమని యెంచు నెవ్వ డధర్మ మీలను
అంతయు విపరీతమ్యుగ నవని తలచు
నట్టి బుద్ధిని తామస మనగ నొప్పు
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

124

- తే॥ నిశ్చలంబగు ధృతితోద నెవడు మదిని
ప్రాణముల నిందియమ్ముల పనుల నన్ని
యోగమార్గాన త్రిపు శాస్తోక్తముగను
అట్టి ధైర్యమ్ము సాత్మిక మ్మనగ జెల్లు
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని! 125
- తే॥ సంగమునను నెవడు ఫలాసక్తు డగుచు
కర్మలను జేయ ధర్మార్థ కామములను
అట్టి ధైర్యమ్ము రాజస మ్మనగ నొప్పు
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని! 126
- తే॥ దుష్టబుద్ధిని భయము, నిద్ధరను, దిగులు
మదము, దుఃఖమ్ము వీడక మనుజు డుండు
నట్టి ధైర్యమ్ము తామసం బనగ నొప్పు
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని! 127
- తే॥ ఎట్టి సుఖ ముండు విషముగా మొట్టమొదట
అమృతమగు పరిణామమ్మునందు తుదకు

స్వచ్ఛబుద్ధి నిడు సుఖమ్య సాత్మ్యకమ్య
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

128

తే॥ మొదటగా విషయేంద్రియమ్యుల కలయిక
సుఖ మమ్మతముగా కనుపట్టుచుండి, తుదకు
విషము వలె దుఃఖరూపమౌ బీజములను
నొసగు సుఖమును నంద్రు రాజస మటంచు
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

129

తే॥ బద్ధకము, నిదుర, పరాకు వలన బుట్టి
ఆది యందును, అంతమ్య నందు భ్రమల
ముంచు సుఖ మీల తామసం బంచు బరగు
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

130

తే॥ మూడు లోకమ్య లందున మూలప్రకృతి
వరలు గుణ బంధమే లేని వస్తు వెదియు
కాన రా దెంచి చూడ లోకమ్య నందు
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

131

గీతాసతకము తృతీయ పట్టించు

- తే॥ బ్రాహ్మణాది వర్షములు వారి వారి
ప్రకృతి జన్య గుణముల వలన పుట్టి
కర్మ వేర్వేరుగా విభాగము లయ్య
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని! 132
- తే॥ శమ, దమములు, జ్ఞాన, విజ్ఞానములును
తపము, శౌచము. క్షమ, బుజుత్వములా మరియు
అస్తికము విప్రకర్మ సహజము లగును
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని! 133
- తే॥ శౌర్య తేజముల్, సామర్థ్య, ధైర్యములును
శాసకత్వము, దానము, సంగరమున
వెన్న జూపక సాధించ విజయములును
క్షాత్రసంబంధ సహజమో కర్మ లగును
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని! 134
- తే॥ సేద్యమును వర్తకము గోసేవ రక్ష
వైశ్వకర్మలుగా భువి వరలుచుండు

జీవపరిచర్య శూద్ర స్వభావకర్మ
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

135

తే॥ పరమపురుషుడు జగ మంత వ్యాప్తి చెందె
సకలజీవు లతని నుండి జనన మొంది
రట్టి పరమాత్మని స్వభావమైన కర్మ
చేత నరుడు పూజించ సంసిద్ధి పొందు
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

136

తే॥ తనదు ధర్మమ్యు విగుణమై కనబడినను
మంచిగా చేయు పరుల ధర్మంబు కంటే
శ్రేష్ఠమైనట్టిది స్వభావ సిద్ధమైన
కర్మ జేయంగ పాపమ్యు కానరాదు
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

137

తే॥ పుడమిని స్వభావ కర్మలు విడువరాదు
దోష మున్నను; అగ్నిని ధూమ మట్లు
కర్మలను దోష మనునది కప్పి వైచె
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

138

తే॥ సర్వవిషయమ్మ లందు నాసక్తి లేక;
మానసము గెల్చి; కోరిక లేని వాడు;
జ్ఞానమార్గాన, శ్రేష్ఠమై నట్టి దైన
మహిత వైప్పుర్యసిద్ధిని మహాని పొందు
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

139

తే॥ నిర్వులమగు బుద్ధి; మనస్సు నిగ్రహించి;
వీడి శబ్దాది విషయాలు; ద్వేష రాగ
ములను విడచుచు; నేకాంతమగ వసించు;
ధ్యాన యోగపరుం డైన ధ్యాత మరియు
సచ్చిదానంద బ్రహ్మాక్య సంపదం గను
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

140

తే॥ మదిని, వాక్యముల నెల్ల నదుపు చేసి
మేటి వైరాగ్యమును పొంది; మితమగ తిని;
కామ, క్రోధముల్, బల, మహంకారములను
దర్శము, పరిగ్రహమ్ముల తరిమివేయు
శాంతుడై నిర్వమత వెల్లు సత్పురుషుడు

సచ్చిదానంద బ్రహ్మక్య సరణి పొందు
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

141

తే॥ బ్రహ్మరూపమ్ము పొందు నిర్మల మనస్సీ
కోర దేదియు, శోధింప కుండు నెపుడు
సర్వజీవుల జూచును సమముగాను
వాడె పొందును నా పరాభక్తి సతము
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

142

తే॥ ఈ పరాభక్తి చేత “నే నెవరి? నంచు”
“ఎట్టి వాడ? నంచు” యథార్థ మెరిగి యతడు
వాస్తవ మెత్తింగి నాలోన వచ్చి కలియు
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

143

తే॥ అఖిలకర్మలు చేయువా దైన గాని
నన్ను మాత్రమే భక్తితో నాత్రయించ
నా యనుగ్రహము వలన నాశరహిత
ముక్తి శాశ్వతమగు దాని పుడమి పొందు
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

144

తే॥ కర్మఫలము లన్నిటిని, నా కర్మణమ్ము
చేయుచు వివేకమున, బుద్ధి చేత; నన్న
పరమ ప్రాప్యుడుగా నెంచి, ధరను బుద్ధి
రూపయోగ ముపాసించి, నా పయి మది
సంతతము లగ్నమును జేయ చింత తొలగు
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

తే॥ 145

చిత్తమును శ్రద్ధ నా యందు చేర్చితేని
సర్వకష్టాలు నా కృపన్ సమసిషోవు
అట్లు గాక నా మాట నహంకరించి
వినకషోయిన చెడిషోదు వీవు నిజము
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

146

తే॥ నీ వహంకార వశమున “నేను యుద్ధ
మసలు చేయ” నటంచు నెమ్ముదిఁ దలంచ
వ్యర్థమే యగు నది, నీదు ప్రకృతి నిన్న
యుద్ధమును చేయ దింపి సన్నద్ధు జేయు
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

147

తే॥ ఈశ్వరుడు సర్వభూతాల హృదయపీర
వాసియై, మాయతోడను భ్రమణములను
సల్పు సంసారయంత్రంపు చక్రములను
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

148

తే॥ సర్వవిధముల నీ వట్టి శర్వ నెపుడు
శరణ వేడుము, అతని కరుణ చేత
పొందుదువు శాంతి, మోక్ష మానంద మెంతో
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

149

తే॥ అందజేసిలి నీ కిట్టు లతి రహస్య
మైన మహిత విజ్ఞానమ్యు నేను, దీని
నంతయును బాగుగ విచారణమ్యు జేసి
ఆచరింపుము నీ కిష్టమైన రీతి
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

150

తే॥ గోప్య విషయాల యందతి గోప్యమైన
విషయమును చెప్పుచుంటిని వినుము మరల
నీవు నా కిష్టుడవు గాన, నెమ్మి హితము

కోరి వినిపించితిని నీకు కూర్చు మీర
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

151

తే॥ నీ మనస్సును నా యందు నిలిపి యుంచి
భక్తితో నన్ను సేవించి, ప్రణతు లిడిన
పొందగల ఏవు నను, లేదు సందియమ్ము
నాకు ప్రియమైన వాడవు నమ్ము మెపుడు
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

152

తే॥ అన్ని ధర్మములను ఏడి, న న్నోకనినె
శరణు వేడుము, నిను నేను సర్వపాప
ములును, బంధాల నుండి, విముక్తు జేతు
శోకమును ఏడుము శరణు జొచ్చుము నను
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

153

తే॥ నేను చేసిన ఈ బోధ నెన్నటికిని
భక్తి, తపములు, వినుట కాసక్తి లేని
వారలకు, నను దూషించు వారలకును

చెప్పగా దగినది కాదు; చెప్పరాదు
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

154

తే॥ పరమభక్తిని నా యందు పదిలపరిచి
ఎవ్వ దుపదేశమును చేయు నివ్వసుధను
నాదు భక్తుల కీ శాస్త్రబోధనలను
పొందు నాతడు నను, లేదు సందియమ్ము
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

155

తే॥ మనుజులం దట్టి ఉత్తమ మనుజు కంటే
ప్రియతముడు నా కెవడు లేదు వేరొకండు
అతని వలె, నాతనిని మించు నట్టివాడు
భావి రాబోడు ప్రియమైన వాడు నాకు
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని.

156

తే॥ మనదు ధార్మిక సంవాద మనెడు గీత
నెవ్వ డధ్యయనము చేయు నియమమునను
జ్ఞాన యజ్ఞాన పూజించు నాత డనుచు
తలచుదును స్నిరమైన చిత్తమ్ము తోడ
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

157

తే॥ ఎవ్వ డనసూయడై శ్రద్ధ నివ్వటిలగ
గీతను వినునొ యాతండు పాతకములు
వీడ, పుణ్యలోకాలకు వేడ్కు చనును
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

158

తే॥ నేను నుడివిన ఈ బోధ నిండు మదిని
నీవు వింటివా? ఓ పార్థ! నెమ్మనమున
నాశ మయ్యెనె నీదు నజ్జాన భ్రమలు?
వినుము పార్థ! గీతాబోధ విమలమతిని!

159

తే॥ అర్జునుం డిట్లు పలికెను హరిని గాంచి
నాదు మోహమ్ము నశియించె నీదు కృపను
స్మృతియు కలిగెను, సంశయ మేది లేదు
తలను దాల్చు నీ యాజ్ఞను తప్పకుండ
వేదవాక్యమ్ము రీతిని వేద వేద్య!!

160

తే॥ సంజయుం డిట్లు పల్కె భూమింజయునకు
ఆ విధమ్ముగ నేను మహాత్ము లైన
వాసుదేవుని, పార్థ సంభాషణములు

అద్భుతమ్యును, నతి రోమహర్షణమ్యు
కలుగ ధృతరాష్ట! వింటిని కదనసీమ!!

161

తే॥ పుణ్యతమమైన ఆహవభూమి యందు
నేరుగా వ్యాసకృప గీత నేను వింటి
కన్న లారగ కృష్ణని కంటి, గుహ్య
మైన గీత బోధించు సమయము నందు.

162

తే॥ అద్భుతంబును, పావనం బైన యట్టి
మాధవార్థున దివ్యసంభాషణమును
తలచుచును మాటిమాటికి పులకరింతు
రహి వెలింగెను మది ధృతరాష్ట భూప!

163

తే॥ రాజ! శ్రీకృష్ణ పరమాత్మ రమ్యమైన
విశ్వరూపమ్యు కలిగించె విస్మయమ్యు
మరల మరల తలంచ రోమాంచ మగుచు
నాకు కలిగె తన్నయ మహానందములును.

164

తే॥ ఎచట యోగేశ్వరుడు కృష్ణ, దెచట పార్థ
డుండునో విల్లును ధరించి, యుండు నచట

సంపదలు, విజయమ్మ లైశ్వర్యములును
శ్రీరమునో నీతి నాదు నిశ్చిత మిలేశ!

165

వేడికటలు

కం॥ శ్రీశా! సప్తగిరీశా!

నాశరహిత! వాసవహిత! నళినదళాక్షా!

కేశవ! గోవింద! హరీ!

ఉశానా! కావు మయ్య! ఇన శశి నయనా!!

కం॥ వేంకట రమణా! భవహర!

పంకజనాభా! రమేశ! పాపవినాశా!

శంకర వినుత! సురార్థిత!

కింకరుడను కావు మయ్య! కృష్ణ! ముకుందా!

తే॥ జయము శ్రీకృష్ణ! చక్రహస్తా! ప్రశస్తి!

జయము గాండీవధర! ధనంజయ! కిరీటి!

జయము హరిగీత! వేదాంత సారభూత!

జయము ద్వైపాయనా! వ్యాస సంయోంద్ర!

తే॥ మంగళము కృష్ణపరమాత్మ మాధవునకు
 మంగళమ్ములు పాండవ మధ్యమునకు
 మంగళము వ్యాసునకు, దివ్య మహిత మతికి
 మంగళము భగవద్గీత! మాత! నీకు!

గీతా శీతకమీ-తృతీయ పిట్టవీలు సీర్యమీ సింఘర్లమీ.

అనుబంధము

అర్థున కృత శ్రీకృష్ణ స్తుతి

(భగవద్గీత ద్వాదశాయిము, విశ్వరూప సందర్భాన యోగము లాణ
అర్థున కృత శ్రీకృష్ణస్తుతి)

కం॥ దేవా! మీ దేహమున్న
దేవత లందరిని బ్రహ్మ, దివ్యరగముల్
స్తావర జంగమ ప్రాణులు
పాపనులో బుషుల గంభీ భగవన్! కృష్ణ! 1

కం॥ కన్నులు, చేతులు, నుదరము
లెన్నో ముఖములను గల్లి లీల ననంతున్
నిన్నున్ గాంచితి నంతట
నన్నున్నా! కాంచనైతి నాద్యంతములన్. 2

కం॥ గదలు, కిరీటము, చక్రము
పొద లాడగ గంటి, కాంతిపుంజము వోలెన్
పదనుగ ప్రజ్వలితాగ్నులు
గదుముకొనగ సూర్యకాంతి కాంచగ నైతిన్. 3

తే॥ తెలియదగిన పరబ్రహ్మ దేవుడీవే
అక్షరుండవు, ధర్మ సంరక్షకుడవు
జగతి కాధారమైన నాశ రహితుడవు
ఇల పురాణ పురుషుగ నిన్ దలతు నేను. 4

తే॥ ఆది మధ్యంతములు లేక, అంతు లేని
బల పరాక్రమములు గల్లి, బాహు లెన్నో
గలిగి, సూర్యందులు కనులుగా వెలుగగ
ముఖమునం దగ్గు దీపింప, భువి తపించ
కలత చెందుచు నీ రూపు కాంచుచుంటి. 5

కం॥ భూమి, గగనమ్మ, దిక్కులు
వ్యోమము లంతటను వ్యాప్తి పొందితి వోహా!
ఏమా! భీకర రూపము
హా! ముజ్జగముల్ భయపడె నత్యగ్రతకున్! 6

కం॥ ఇదిగో ఆ సురసంఘము
పదురుచు నీ లోన కలియ వచ్చుచు నుండెన్

పదపడి కొందరు భీతిని
కుదురుగ పాడుచును భక్తి గుణ కీర్తనలన్.

7

తే॥ సిద్ధులును, బుషి సంఘమ్యు చెప్పి స్వస్తి
స్తోత్రముల తోడ నుత్తమ స్తుతులు జేసె
రుద్రులును, రవులు, వసువులు, మరి సాధ్య
లునల, విశ్వేష శ్యాములు, పితరులు, మరుత్తు
గణము గంధర్వ, యక్ష రాక్షసులు నిన్ను
సంభ్రమంబున జూచిరి సర్వులు నిను.

8

కం॥ ఎన్నో ముఖములు, చేతులు
కన్నులు, పాదాలు, తొడలు, కడుపులు, దంప్తుల్
అన్నన్న! భయము గొల్పేను
కన్నంగను లోకములకు, కాంచిన నాకున్.

9

కం॥ ఆకసము నంటె రూపము
భీకరముగ తెరచి, నోరు వెలుగగ దీప్తుల్
నీ కనుల నిష్టా లొలుకగ
నే కని భయపడితిని ధృతి నెత్తెవడె హరీ!

10

కం॥ కోరలచే భయదంబై

మారణ జ్యాలలను బోలు మహిసీ నీ ముఖముల్
ధీరత నుడుగగ చూడగ
దారుణ దిగ్ర్మమను నుంటి దయ గను దేవా! 11

తే॥ ఇప్పుడు ధృతరాష్ట్రుని కొడుకు లెల్లరు, సహ
చరులు, భీష్మ, ద్రోణులు, కర్ణ సహితముగను,
అట్లె మన వైపు గల సేన ఆగకుండ
పరుగు పరుగున జనుచుండె వరుస కట్టి
భయము గొల్పేడు నీ నోళ్ల పడుట కొరకు
దంతముల మధ్య చచ్చిరి కొంతమంది. 12

కం॥ నదు లన్నియు సంద్రమునను

పదిలముగా కలియుటకును పరుగెత్తి నటుల్
కదలిరి నరులంద రటుల

పదరుచు నీ మండుచున్న వదనమున బడన. 13

కం॥ మిడుతలు మోహవశమ్మున

పడుచుండును మండుచున్న వహ్నాని సతమున్

కదు వేగము జను లట్టులె
పదుదురు నీ నోటిలోన వడి చచ్చటకై.

14

తీ॥ మండుచున్నట్టి నోళ్లతో మనుజ తతిని
ప్రింగి యాస్వాదనము సల్ప మీదు కాంతి
తేజము జగతి వ్యాపించి దీప్తి పెంచ
ధరణి మొత్తము లోకాలు తపన జెందె.

15

కఠ॥ దేవోత్తమ! నీ వెవరవు?
నీ వివరములను గురించి నే నేమెరుగన్
నీ వాద్యండవు తెలుపుము
పావకమౌ ఉగ్రరూప! ప్రణతులు జేతున్!

16

కఠ॥ నీ నామ గుణ మహిమలను
గానము చేయంగ నీ జగము లుప్పాంగున్
దానవులు పర్వలిడుదురు
దీనావన! మ్రొక్కుచుండ్రు దివ్యలు సిద్ధులీ!

17

కఠ॥ దేవా! బ్రహ్మకు మూలం
బీవే, శ్రేష్ఠుడవు కనుక నెవరైన నినున్

- పావన భక్తిని కొల్పురు
దేవేశ! అక్షరుడవు దివ్య! మహాత్మ! 18
- తే॥ ఆదిదేవ! పరంధామ! వేదవేద్య!
జగతి కాశ్రయుడవు నీవు, జగము లన్ని
వ్యాప్తి చెందెను నీ చేత పరమపురుష!
వేత్త ఏ వన్ని విషయాలు విదితమగును! 19
- తే॥ వాయువు, యముండు, అగ్నియు, వరుణ, శనులు
నీవె బ్రహ్మాయు, వానికిన్ నీవె పితవు
ప్రణతి చేసేద పరమాత్మ! భక్తి తోడ
మరల మ్రొక్కెద మరలను, మరల, మరల! 20
- తే॥ ఎదురుగా నుండి ప్రణతి చేయుదును నీకు
వెనుక మ్రొక్కెద భక్తితో విమల మతిని
అపరిమిత విక్రమా! కృష్ణ! అమల నతులు
జగతి వ్యాపించి యున్నట్టి సర్వరూప! 21
- కం॥ నీ మహిమ లేవి తెలియక
నా మిత్రుని వనుచు తలచి నానా విధముల్

“హో మిత్ర! కృష్ణ! యాదవ”

నామముల పిలిచియంటి నను సైపగదే!

22

కం॥ అనఘూ! విహం శయ్య

సన భోజన వేళలందు సరసము మీరన్

మన మాటలలో మధ్యన

నిను కించపరచిన సైపు నిగమంతనుతా!

23

తే॥ ఈ చరాచర జగతికి నీవు తండ్రి

పూజ్యదవు, శ్రేష్ఠదవు, గురువువును; లేదు

మూడు లోకాల నీ సాటి వా దెవందు

ఇకను మిములన్ మించువా డెచట నుండు? 24

కం॥ పద్మవైతును నా కాయము

జడిమను నీ పదముల కడ సాప్తాంగముగన్

తదయకను సైచి తప్పుల

నిదుమల బదనీక కావు మీశా! తండ్రీ!

25

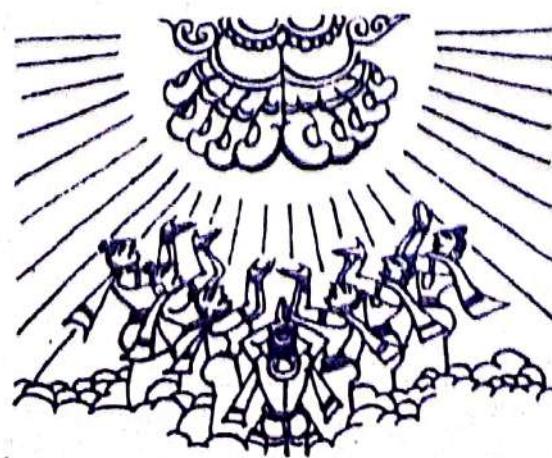
తే॥ దేవ! గతములో చూడని దివ్యమైన

భయము గొల్పేడు విశ్వరూపమును గాంచి

సంతసించితి; భయమున వంత కలిగి
కరుణ సౌమ్య రూపము జూపి కావుమయ్య! 26

తే॥ గద, కిరీటము, శంఖ చక్రాలు దాల్చి
నాల్లు భుజములు శోభిలు నట్టి రూపు
చూడ దలచితి దయతోడ చూపుమయ్య!
వేయి చేతుల వాడ! యో విశ్వమూర్తి! 27

తే॥ చూచితిని నీదు సౌమ్య మో సుందరంపు
మనుజ రూపు జనార్థన! మానసమ్ము
కుదుట పడెను, స్వాస్థ్యంబు చేకురెను నాకు
సహజమో స్థితి బొందితి జడుపు ఏది! 28

**శ్రీ ప్రయాగ వేంకటగోపాలకృష్ణ సత్యనారాయణరాస్త్రి
శ్రీమతి సత్యవతి**

జననం : ది. 6-7-1949 బుధవారం, విరోధినామ సం॥

ఆపోధ శుక్ల ఏకాదశి (తొలి ఏకాదశి).

జననీ జనకులు : శ్రీమతి పారిజాతమ్మ

బ్రహ్మాశ్రీ వేంకట రమణ మాణిక్య సుబ్రహ్మణ్యరాస్త్రి

విద్య : ఎం.ఎ. (జ్యోతిషం)

ఉండ్రోగం : సబ్బ లిజిస్ట్రార్ (ఱాఫ్ట్)

ముద్రితాలు : గీతాసతకము (ప్రథమ పట్టం)

గీతాసతకము (ద్వాతీయ పట్టం)

గీతాసతకము (తృతీయ పట్టం)

అముద్రితాలు : 1. సప్తగిరీశ శతకం, 2. బాలా శతకం.